Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

1 / 2023





Kansikuva: Tuulahdus menneisyyttä. Kuva Aleksi Matinveden albumista, Turussa vuonna 1934 esitetystä, Lauri Auvisen kirjoittamasta ”Inkerin pakolainen” -esityksestä.

Numero 2/2023 ilmestyy viikolla 21. Aineisto toimitukseen 1.5. mennessä.
Numero 3/2023 ilmestyy viikolla 37. Aineisto

TÄSSÄ NUMEROSSA 1 / 2023

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342 arkisin klo 9.00–15.00

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2023
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 706 792 367
vihtori.aitman@gmail.com
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

ISSN 1236-9586 (painettu)
ISSN 2670-319X (verkkojulkaisu)

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Juhani Valo



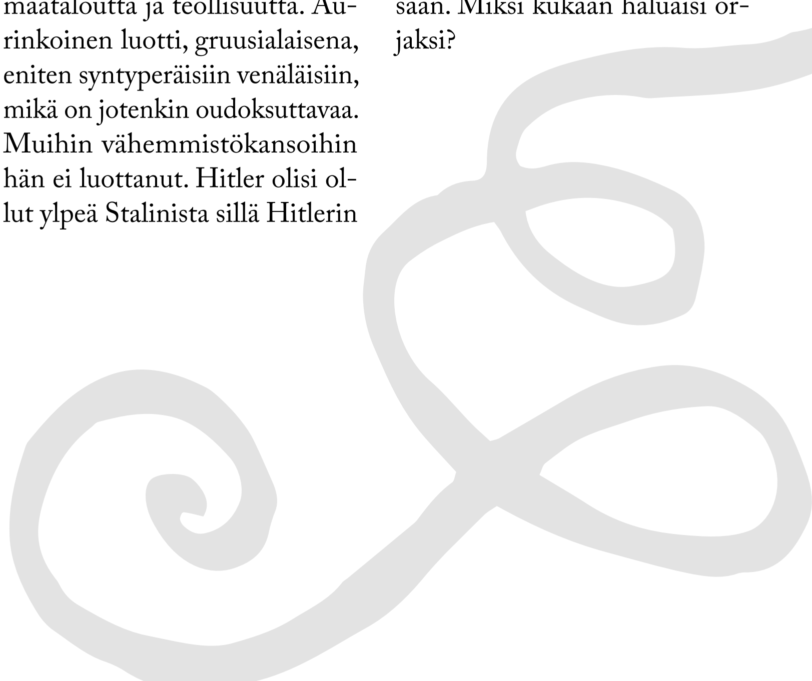
Miksi kukaan haluaisi orjaksi?

Istuessani nojatuolin lämmössä, tuulelta suojassa, noiduin juuri nyt potemaani salaperäistä virusta, joka on jo viiden päivän ajan pelästyttänyt ja kuihduttanut itseäni, en keksi mitään järkevää syytä sen saamiselle. Tietyllä tavalla viruksella ja hyökkäyssotia käyvillä valtiomiehillä on samankaltainen henkinen rakenne, jos viruksessa nyt mitään henkisyyttä onkaan – tai niissä sotivissa valtionjohtajissakaan.

Lisätään täydennykseksi sotivien valtionjohtajien sotilaina hyväksikäyttämänsä tykinruoka, uhrit, heidän kansallisuutensa. Useimmiten uhrit eivät kuulu geeniperimältään kansalliseen enemmistöön. Sodan uhriksi joutuneessa valtiossa, esimerkiksi Suomessa, Stalinin rekryytiksi joutuneen/halunneen kiinnijäädyn suomalaisdesantin kohtalo oli kova, mutta ansaittu: Teloitus isänmaanpetturina.
Tuo oli entiselle vähemmistökansallisuuksien komissaarille Dzhugasvilille, Stalinille, tyypillistä.
Hänhän käytti Talvisodassa 1939 – 1940 oloihimme tottumattomia hyökkääjiään, tuokin tosin on yksi keino yhtenäistää valtiota, jonka diktaattori hän oli, Venäjää, silloista Neuvostoliittoa.

Hänelle luonteenomaisesti kansakunnan rikkaus oli käsitettävä vähemmistökansojen köyhyytenä, rakkaus julmuutena ja riittävä ravitsemus nälänhätänä. Jos joku ei muista, niin miljoonia uhreja vaatineet nälänhädät, koko valtavan maan tilojen kollektivisointi ja suunnaton pula kaikesta valtiossa, jolla olisi riittänyt kapasiteettia tasapainottaa yleistä hyvinvointia.
Ei, diktaattori perusti työvoimaa saadakseen keskitysleirejä, joissa miljoonat menehtyivät sen sijaan, että he olisivat päässeet pilkkapalkalla, nälkäpalkalla, luomaan Isä-Aurinkoiselle uusia keksintöjä, parempaa maataloutta ja teollisuutta. Aurinkoinen luotti, gruusialaisena, eniten syntyperäisiin venäläisiin, mikä on jotenkin oudoksuttavaa. Muihin vähemmistökansoihin hän ei luottanut. Hitler olisi ollut ylpeä Stalinista sillä Hitlerin ajatukset olivat samansuuntaisia. Kuinka vauras ja hyvinvoiva alue olisikaan ollut naapurissamme, jos kaikkien kukkien olisi annettu kukkia tai edes ravinnetta niille.

Nykypäivään:
Jälleen kerran olemme tilanteessa, jossa kerran Neuvostoliittoon kuuluneet alueet saavat maksaa karmeaa hintaa siitä, etteivät ne halua liittyä takaisin "kansojen kokonaisuuteen". Niillä on jo tietoa, taitoa, oma isänmaa, ja ennen kaikkea tulevaisuus edessään. Miksi kukaan haluaisi orjaksi?



MANNERHEIMIN-RISTIN INKERILÄISET RITARIT



Anne Tuohimäki

Vuoden 2023 ensimmäisen Inkeri-iltapäivämme aihe oli erityisen mielenkiintoinen, sillä saimme vieraaksemme Mannerhein-ristin ritarit -säätiön hallintoneuvoston jäsenen, **Heikki Lehtosen**. Hän valotti sitä mikä Mannerheim-risti on ja kertoi kuulijoille kahdesta inkeriläissyntyisestä ritarista; **Mikko Pöllästä** ja **Antti Vorhosta** sekä heidän elämästään.
Lehtonen tutkinut pitkään ritareiden saavutuksia ja kohtaloita niin sodassa kuin rauhankin aikana. Hän on muun muassa tehnyt kunniakäynnin jokaisen 190 edesmenneen ritarin haudalle ja toimittanut käyntien pohjalta kirjan "Mannerheim-ristin ritareiden hautamuistomerkit. Kunnianosoitus veteraanisukupolville". Häneltä on julkaistu myös teokset "Mannerheim-ristin jääkäriritarit" ja "Sodassa kuolleen Mannerheimin-ristin ritarit 1941–1945".
Ohessa on pieni lyhennelmä Heikin esityksestä, joka antanee jonkinlaisen kuvan siitä, mitä saimme kuulla.



Mannerhein-ristin ritarit -säätiön hallintoneuvoston jäsen, Heikki Lehtonen kertoi Inkeri-iltäpäivässä inkeriläisistä ristin ritareista.

Miksi Mannerhein-risti?
Vielä talvisodan (1938 – 1940) aikana kunniamerkkien myöntäminen perustui lähes poikkeuksetta niiden saajien sotilasarvoihin: Vapaudenristit (1.–4. luokka) upseereille; Vapaudenmitalit (1.–2. luokka) aliupseereille ja miehistölle.

Marsalkka Mannerheim näki epäkohdan ja halusi perustaa uuden arvokkaimman kunniamerkin, jonka myöntäminen perustui pelkästään sotilaallisiin saavutuksiin ja joka olisi riippumaton sotilasarvosta.

Vapaudenristin Ritarikunnan perustamisasetus 16.12.1940.
Erinomaisen urheuden, taistellen saavutettujen erittäin tärkeiden tulosten tai erikoisen ansiokkaasti johdettujen sotatoimien palkitsemiseksi, voidaan Suomen puolustusvoimain sotilas hänen sotilasarvostaan riippumatta nimittää Vapaudenristin 1. tai 2. luokan Mannerheim-ristin ritariksi.
Nimitystä seurasi 50 000 markan verovapaa kunniapalkinto.

Ritareiden nimitysaikainen sotilasarvojakauma:

- Sotamarsalkka 1	- Kenraali 3	Saksan jääkäreitä 20
- Kenraaliluutnantti 3	- Kenraalimajuri 5	Suojeluskuntalaisia 121
- Eversti 14	- Everstiluutnantti 12	Vakinaisia sotilaita 93
- Majuri/komentajakapteeni 13	- Kapteeni/kapteeniluutnantti 18	Reserviläisiä 98
- Luutnantti 31	- Vänrikki/kornetti 10	Upseereita 110
- Sotilasmestari/lentomestari 6	- Vääpeli 9	Aliupseereita + miehistöä 81
- Ylikersantti (Vorho ja Pöllä) 12	- Kersantti 16	
- Alikersantti 15	- Korpraali 16	
- Sotamies/jääkäri 7	YHTEENSÄ 191	

Ylikersantti (vääpeli 1944) Antti Vorho (myöh. Vallebro), ritari 99



- Syntynyt 19.10.1912 Valkeasaaressa
- Vanhemmat pienviljelijä, puuseppä Juho ja Maria Vorho
- Kansakoulu, kansanopisto
- Suomeen 1930-luvulla parempaa elämää etsimään
- Varusmies Päämajan Tiedusteluosasto 1939 – 1940
- Talvisota: partiomies Osasto Kuismanen. Viipuri, Ruskeala, Uomaa, Kollaa
- Jatkosota: kaukopartiomies Osasto Marttina 1941 – 1942, kaukopartionjohtaja Osasto Hartikainen 1942, Itä-Karjala. Koulutusaliupseeri IlmavVV 1942 – 1944 ja IlmavVK 1944
- Ritari 99, 6.11.1942
- Kuoli 3.3.1991 Lyckselessä, Ruotsissa

Varsinaisen nimitysperustelun tekstiä:

-- Vuodesta 1939 lähtien on ylikersantti Vorho osallistunut kaikkiaan 31 vihollisen selustaan suunnattuun partioretkeen, jotka ovat yhteensä kestäneet yli 6 kuukautta.

-- Elo-syyskuun aikana 1942 hän partioineen suoritti 56 vuorokautta kestäneen retken. Aluksi partio erittäin rohkeasti toimi tiedustelutehtävissä annetussa kohteessa, joutuen tällöin olemaan 25 vuorokautta ilman muonatäydennystä. Kolme kertaa tulitaistelussa ollen johti ylikersantti Vorho kuitenkin partionsa omalle puolelle.--

Antti Vorho sodan jälkeen

- Suomen kansalaisuus 1945 (presidentti Mannerheim)
- Poistui 1948 Ruotsiin (Lycksele) akuutin turvallisuusriskin takia. Sukunimeksi Vallebro.
- Työskenteli Lyckselessä puuseppänä
- Neljä tytärtä, joista vanhin syntyi Suomessa 1944
- Puoliso Tyyne os. Raatikainen kuoli 2002
- Antti ja Tyyne Vallebro on haudattu Berglundan hautausmaalle Lyckselessä.



Antti Vorhon ja hänen Tyyne-puolisonsa hauta Lyckselessä Berglundan hautausmaalla. (Kuva: Heikki Lehtonen)



Ylikersantti (luutnantti 1956) Mikko Põllä, ritari 120

- Syntyi 16.3.1916 Valkeasaaressa.
- Vanhemmat maanviljelijä Juho ja Maria Põllä
- Kansakoulu
- Suomeen 1930-luvulla. Metsä-, uitto-, rata-, rakennus- ym. töitä
- Varusmies Päämajan Tiedusteluosastossa 1939 – 1940
- Talvisota: partiomies Osasto Kuismanen. Viipuri, Ruskeala, Uomaa, Kollaa
- Ritari 120, 1.8.1943
- Kuoli 28.4.1994 Helsingissä

Päämajan virallinen nimitysteksti:

Ylipäällikkö on pvm:llä 1.8.1943 nimittänyt Vapaudenristin 2. Luokan Mannerheim-ristin ritariksi ylikersantti Mikko Põllän, joka on hänelle uskotuissa tärkeissä erikoistehtävissä, joiden laatua ja tuloksia sodan vielä jatkuessa ei ole syytä yksityiskohtaisemmin selvittää, osoittanut ainutlaatuista johtaja- ja aloitekykyä, erinomaista mieskohtaista rohkeutta, sisukkuutta ja neuvokkuutta mitä vaikeimmissa olosuhteissa. Hänen suorituksensa ja saavutuksensa on luettava suomalaisen sotilaan ja uljaimpien ja kunniakkaimpien tekojen joukkoon.

Mikko Põllä sodan jälkeen

- Suomen kansalaisuus 1945 (presidentti Mannerheim)
- Poistui 1946 Ruotsiin asekätkentäepäilyjen ja inkeriläistaustan takia Venezuelaan 1947: tarjoilija, rakennusmies, kiertävä taulukauppias, maanviljelijä…
- Suomen joukkueen tulkki ammunnan MM-kisoissa Caracasissa 1954
- Ylennys reservin luutnantiksi 1956



Mikko Põllän ja hänen Ritva-puolisonsa hauta Kappelin hautausmaalla Mäntyharjulla. (Kuva: Heikki Lehtonen)



Ylipäällikkö keskustelee ritari Antti Vorhon kanssa. Kuvassa vasemmalla eversti Eero Laaksonen ja oikealla alikersantti Paavo Paajanen. (SA-kuva)



Marsalkka Mannerheim ja juuri nimitetyt 13 ritaria Päämajassa 1.3.1943. Toisena vasemmalta Antti Vorho. (SA-kuva)

KOKOUSKUTSU JÄSENILLE

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidetään
lauantaina maaliskuun 25. päivänä 2023 klo 14.00

Karjalatalolla
Inkeri kodissa
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Käsitellään säännöissä kevätkokoukselle määrätyt asiat.
Äänivaltuutettuja ovat v. 2023 jäsenmaksunsa maksaneiden jäsenjärjestöjen valtuuttamat henkilöt sekä ne hallituksen hyväksymät henkilöjäsenet, jotka ovat maksaneet v. 2022 jäsenmaksunsa.

Hallitus

INKERILÄISIÄ PAPPEJA RUOTSISSA – INKERIN KIRKON JA PAPPIEN HISTORIAA

Kirjoittaja: rovasti Markku Niemelä. Sleyn kotimaantyönjohtaja, emeritus

Inkeriläisiä pappeja. Osa 5. Kirjoitussarjan viimeinen osa.

Inkerissä Stolbovan kylässä 27.2.1617 allekirjoitettiin rauhansopimus, jonka mukaan Venäjä luovutti Ruotsille Inkerin maan. Ensimmäinen luterilainen seurakunta perustettiin Lempaalaan Kuivaisin kylään 1611 ja ensimmäinen kirkkoherra, **Ericus Jakob**, oli suomalainen.
Vuonna 1617 rakennettiin seurakunnalle ensimmäinen puukirkko Lempaalan järven rannalle. Vuonna 1764 rakennettiin Lempaalan viimeinen kirkko, jossa oli 1000 istuinpaikkaa.

Vuonna 1935 kirkko suljettiin ja tuhottiin hautausmaan kanssa. Seurakunnan jäsenmäärä oli 8500 kastettua jäsentä.
Seurakuntaa palveli **Aatami Kuortti** vuosina 1927 – 1930. Hänet vangittiin alkuvuodesta ja karkotettiin pakkotyöhön Vienanmeren rannalle. Sieltä hän pakeni ja tuli Suomen puolelle 20.6.1930. Vuoteen 1938 mennessä Inkerin kirkossa oli 32 seurakuntaa, ja niissä oli jäseniä noin 145 000. Tämän lisäksi Inkerissä oli noin 20 000 ortodoksi kristittyä.

Inkerin kirkon vainon ja karkotuksen tuhot olivat suurimmillaan vuonna 1938 ja sen jäsenet hajotettu eri puolille Sisä-Venäjälle. Petroskoihin voitiin palata vuodesta 1945 alkaen. Kirkollista toimintaa ei saanut kuitenkaan aloittaa. Seuroja pidettiin salaa kodeissa ja hautausmaalla. Vasta vuonna 1970 seurakunta sai perustamisluvan ja käyttöönsä kaupunginlaidalta pienen puutalon.

Vuonna 1983 vihittiin ensimmäinen oma kirkko samalle tontille. Vuoden 1938 aikana kaikki Inkerin kirkot oli suljettu ja papit, kanttorit ja seurakunnan hoitajat vangittu, tapettu ja loput karkotettu Siperiaan. 27.4.1937 Inkerin kirkon konsistorin kokouksessa merkittiin asiakirjaan: ”Rovasti Laurikkala ilmoitti, että hänen on muutettava rajan yli Suomeen jo huomenna kello 6si.”

Syyskuussa 1937 konsistorin kokouksessa kirjattiin: Seurakunnan hoitaja, konsistorin sihteeri **Pekka Braks** vangittiin eikä hän

saanut mennä Tuutariin eikä Markkovaan toimittamaan papillisia tehtäviä. Hänet teloitettiin marraskuussa 1937 yhdessä pastori **Aleksanteri Korpelaisen** kanssa. Aatami Kuortti kertoo kirjassaan Inkerin kirkon yö ja aamu: "Myös hartaushetkien järjestäminen kirkoissa, kodeissa ja hautausmailla estettiin kaikkialla viimeistään vuoden 1938 kuluessa.
Inkerin luterilaisen kirkon historia näytti päättyvän täydelliseen tuhoon vuonna 1938." Historia opettaa meille, ettei omaa kieltä, uskontoa tai inkeriläistä kulttuuria voitu tuhota inkeriläisten sydämistä.
Kirkon toiminta kuitenkin jatkui karkotuksessa, vainoissa ja pakolaisten mukana muun muassa Suomessa, Ruotsissa, Amerikassa ja Kanadassa. Inkeriläisistä vanhemmista syntynyt pastori **Arvo Sulo Survo** sanoi: "Inkerin evankelisluterilaisen kirkon toimintaa ei koskaan lopetettu, mutta se tukahdutettiin henkihieveriin. Jumalan sana ja sanassa vaikuttava Pyhä Henki piti vuosikymmenet uskoa ja toivoa yllä. Koitti uusi aamu ja toiminnan kausi. Tänään Inkerin kirkolla on yli 80 seurakuntaa, oma pappiskoulutus ja hyvät yhteydet Suomen luterilaisiin herätysliikkeisiin."

Viimeisiä seurakunnan hoitajia
Inkeriläisten siirtyminen Petroskoihin alkoi huhtikuussa 1949. Vuoden loppuun mennessä Karjalan seudulle oli tullut jo noin 22 000 inkeriläistä.

Matti Kukkonen. Hän oli syntynyt Keltossa ja oli Inkerissä Inkerinmaan Evankeliumiyhdistyksen saarnaaja. Häntä pyydettiin toimimaan maallikkopappina inkeriläisten keskuudessa. Matti Kukkonen suostui pyyntöön ja kastoi, jakoi ehtoollista, piti yhden rippikoulun ja siunasi vainajia. Hautausmaa oli yleisin kokoontumispaikka. Matti Kukkonen oli rakastettu sananpalvelija. Hän kuoli 17.6.1961 Petroskoissa, ja sinne hän on haudattu.

Juhana Vaasseli. Hän syntyi Kelton Mustapään kylässä. Hän oli Inkerin Evankeliumiyhdistyksen saarnaaja ja seurakunnan hoitaja 1929 – 1934 Valkeasaarella ja Tyrössä 1933 – 1934. Hänet vangittiin 1935 joka tuli karkotusvuosiensa jälkeen Venäjän Karjalaan. Hän teki saarna- ja papinpalvelusmatkoja laajalle Karjalaan ja Inkerinmaalle saakka, jossa pidettiin hautausmaalla evankeliumijuhlia. Juhana Vaasseli kuoli 22.12.1961. Kun Elmar Kull tuli Petroskoihin vierailulle, hän siunasi Vaasselin haudan. Hautain tai multien siunaaminen oli pyhä toimitus, jos pappi ei päässyt hautaukseen mukaan.

Paavo Haimi oli Keltossa syntynyt ja suoritti pappistutkinnon 1928 Pietari saksalaisessa pappisseminaarissa. Vangittiin 21.8.1932. Hän oli karkotuksessa yli 20 vuotta ja palasi vuonna 1950-luvun alussa Petroskoihin. Hän toimi siellä mahdollisuuksien mukaan inkeriläisten pappina. Hän kuoli joulukuussa 1963 ja haudattiin Kelttoon tammikuussa 1964. Maria Kajava kertoi, että Haimin hautajaisissa oli ollut noin 700 ihmistä mukana. Hänet siunasi Eestin Narvan seurakunnan kirkkoherra Elmar Kull. Viimeisten inkeriläisten sananpalvelijoiden tehtävät päättyivät kuoleman kautta kirkkauteen. "Uskossa nämä kuolivat ja tulivat otetuiksi isiensä luokse."
Petroskoissa toimi naissaarnaajina serkukset Katri Kukkonen ja Maria Kajava. He ovat jo Herramme luona.
Inkerin kirkon uusi aamu koitti, kun 2.2.1970 vihittiin Petroskoin seurakunnalle oma kirkko vanhasta 54 neliömetrin omakotitalosta. Samalle tontille valmistui uusi kirkko 1983 ja uusin kirkko vihittiin käyttöön Petroskoissa vuonna 2010 Jänisjoen rannalle. Suuri kiitosaihe ja juhla pidettiin 1987, kun ensimmäinen inkeriläinen pappi Arvo Sulo Survo (1954) vihittiin papiksi. Rovasti Aatami Kuortti siunasi hänet Inkerin kirkon asianhoitajaksi Kupanitsan kirkossa 14.5.1989. Siirtyminen Inkerin kirkon pitkästä yöstä uuteen aamuun oli nyt koittanut.

Inkeriläiset tulevat Ruotsiin
Tunnetuin inkeriläisten keskus on ollut Boråsin kaupunki. Kaupunki perustettiin 1600-luvulla. Silloin lausuttiin julki uhkaus." Ken ei annettuihin määräyksiin alistu, niin hänet lähetetään Inkerinmaalle." Boråsin kaupunki on 1940-luvun loppupuolta saakka saanut ottaa vastaan tuhansia inkerinsuomalaisia. Lokakuun 28. päivänä 1947 pidettiin ensimmäinen suomen kielen jumalanpalvelus Ramnan kirkossa. Suomenkielinen seurakuntaryhmä perustettiin 23.11.1947.

Ruotsin kirkossa suomalainen seurakuntatyö oli nyt alkanut, ja sen aloittivat sisukkaat Inkeristä pakolaisina tulleet luterilaiset ja evankeliset Inkerin suomalaiset. Inkerissä vuodet 1909–1937 palvelut rovasti S.J. Laurikkala tuli Ruotsin suomalaiseen papintyöhön vuosiksi 1950–1951. Jäätyään eläkkeelle Hausjärven kirkkoherran virasta hän puolisonsa kanssa muutti Boråsiin vuosiksi 1952 – 1957. Sieltä hän kiersi useissa Ruotsin inkeriläiskeskuksissa. Vuodesta 1949 aloitti Aatami Kuortti vuosittaiset juhlamatkat Boråsiin ja mm. Gävleen, Örebrohan ja Göteborgiin. Tammikuun Japaninlähetysjuhlien aikana 20.1.1957 perustettiin Ruotsissa toimiva suomenkielinen Luterilainen Evankeliumiyhdistys. Yhdistyksen kotipaikka on Borås. Sen sisarjärjestö on Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys. Sley perustettiin Helsingissä 13.11.1873. Molempien herätysliikejärjestöjen toiminta jatkuu edelleen.

Pappeja Boråsissa

Inkeriläisten toimesta alkoi Ruotsissa vakiintua suomalainen seurakunta työ. Omasta joukosta nousi kolme miestä, jotka lähtivät opiskelemaan papiksi.

Jussi Jänis. Hän syntyi Venjoella 1.6.1926. Venjoen seurakunta oli Inkerin suurin seurakunta, johon kuului 84 suomea puhuvaa kylää. Seurakunnan jäsenmäärä oli 13 000. Venjoen kirkko on nykyisin koulukäytössä. Jussi Jäniksen perhe tuli Suomen kautta Ruotsin Boråsiin. Hän oli tehdastyössä, osallistui inkeriläisten toimintaan. Pappiskutsumuksen saatuaan hän lähti opiskelemaan papiksi ja vihittiin papiksi Skaran tuomiokirkossa 1978. Inkerin kirkon piispa Leino Hassinen antoi hänelle Inkerin kirkon rovastin arvon vuonna 1994. Kristilliseen avioliittoon hänet vihittiin Ida puolisonsa kanssa 1952. Pastori Jussi Jänis palveli Boråsin Sjöbon seurakuntaa eläkevuosiinsa saakka. Hän osallistui pappina seudun inkeriläisten ja Evankeliumiyhdistyksen toimintaan. Hän kuoli 1.2.2012.

Oskar Björklund. Hän syntyi 15.12.1927 Hatsinassa. Perhe muutti tuhansien inkeriläisten tavoin Suomeen 1943. Elämä sai uomansa Nakkilassa. Vuonna 1948 perhe joutui muuttamaan Ruotsiin. Hän avioitui Impi Varosen kanssa 1958. Oskar opiskeli diakoniksi 1959 ja toimi Tukholman Merimiesinstituutissa. Oskar vihittiin pappisvirkaan Lundissa 21.5.1972, yhdessä ystävänsä Vilho Kurujoen kanssa. Eläköidyttyään Skövden kappalaisen virasta hän aloitti Inkerin kirkon auttamisen Koiviston seurakunnassa Suomenlahden rannalla. Hän kunnosti talkoomiesten kanssa kirkkotilat, hankki sinne Ruotsista urut ja toimi seurakunnan papin Vladimir Melekjantzin apulaisena. Oskar ehti olla monessa mukana Ruotsissa ja ulkomailla.

Vilho Kurujoki. Hän syntyi vuonna 1929 Itä-Karjalassa Kurvosin kylässä lähellä Syvärin niskaa. Hän oli suomen ja venäjänkielentaitoinen. Kun Suomi joutuin sotaan itäisen naapurinmaan kanssa 30.11.1940 ja niin Kurujoen perhe joutui muiden tavoin lähteä evakkomatkalle, Perhe asui Suomessa useilla paikkakunnilla, kunnes vuonna 1950 Vilho siirtyi Ruotsiin. Boråsiin muutettuaan hän tutustui rovasti S.J. Laurikkalaan ja inkeriläisiin uskoviin. Vilho Kurujoki avioitui 1951 inkeriläisen Elsa Kokkelin kanssa. Hänet vihittiin papiksi Lundin tuomiokirkossa 21.5.1972, ja sai virkamääräyksen papiksi Boråsin Carolin seurakunnan suomenkieliseen työhön. Hän sanoo elämäntyöstään: ”Arpa lankesi minulle ihanasta maasta.” Ps. 16:6. Vilhon matka päättyi 19.6.2007.

Inkerin kirkon pitkä historia alkoi vuodesta 1611 ja jatkuu



Kuvassa Vilho Kurujoki vasemmalla, Oskar Björklund keskellä ja Jussi Jänis oikealla. Naisten nimet eivät ole tiedossa. Kuva Inkerinsuomalaisten kesäjuhlilla Boråsissa vuonna 1984.

edelleen. Inkerin kirkko on lujasti Jumalan sanasta ja luterilaisesta tunnustuksesta kiinnipitävä kirkko. Sillä on järjestäytyneet seurakunnat, hallinto, koulutuskeskus, uudelleen rakennetut kirkkorakennukset, inkeriläistä vanhemmista olevat piispat Aare Kuukauppi (14.4.1953) 1996 – 2020 ja vuodesta 2021 Ivan Laptev (1.4.1979). Kiitämme Jumalaa, joka siunaa sanalleen uskollista kirkkoaan, varjelee sen jäsenet ja palvelijat Ylipaimen, Jeesuksen Kristuksen, nimessä.

Kiitän Jumalaa, että olen saanut yhtenä monien joukossa olla sananpalvelijana ja esirukouksien kautta tukemassa rakkaaksi tullutta sisarkirkkoamme vuodesta 1981 saakka.
Markku Niemelä

VAHVOJEN NAISTEN SUKU

Teksti ja kuvat: Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Helena Ritvanen kävi syksyllä 2022 Inkeri-iltapäivässä esittelemässä äitinsä tarinaa ja soittamassa levyjä joille hän oli äänittänyt tämän kertomana matkaa Inkeristä Suomeen. Nyt teimme hänestä haastattelun Inkeriläsiten viestiin.

Helena Ritvasen äiti oli tyttönimeltään **Njura Kekkonen** ja hän syntyi vanhassa Siverskassa 23.4.1920. Etunimi muuttui suomeen tultaessa Annaksi ja Kekkonen avioliiton kautta Ritvaseksi. Myöhemmin hän käytti myös lempinimeä Anni.
"Tein haastattelut vuonna 2005 ja äiti kuoli samana vuonna 85-vuotiaana."
Helena Ritvanen sanoo, ettei oikein tiedä mistä loppujen lopuksi kumpusi tarve haastatella äitiä nauhalle. Näin jälkikäteen tuntuu tärkeältä ja hyvältä, että se tuli tehtyä.
"Äiti sanoi, ettei hänellä ole mitään sanottavaa, mutta sitten hän puhui kahden cd:n verran tarinaa", Helena Ritvanen nauraa.
Hän lisää, että äiti oli ihan loppuun asti "skarppi" ja asiat olivat hyvin selkeinä hänen mielessään.
Kun Helena Ritvanen painoi äänityksen päälle, äidin kädet naputtivat itsekseen pöydän kulmaa ja ikään kuin hakivat tarinaa.
"Mä annoin tehdä sitä naputusta niin pitkään kun juttu lähti liikkeelle. Sitä kyllä piisasi. Äiti kertoi tosi selkeästi. En tiedä oliko se hänelle helppoa, välillä hän piti taukoa ja sellaista huokailua. Mutta uskon, että se auttoi häntä ja tuntui hyvältä puhua."
Helena Ritvanen sanoo myös itse ymmärtävänsä nyt paljon paremmin lapsuuden asioita ja salailua, kuultuaan äidin tarinan.



Helena Ritvanen haastatteli äitiään nauhalla tämän elämänkokemuksista.

Äidin lapsuuden tapahtumista puhuttiin Helena Ritvasen lapsuudessa vain sipisten. Hän sanoo olleensa itse ylivilkkauteen taipuvainen lapsi ja arvelee, ettei asioista haluttu siksikään puhua hänen kuultensa. Ilmassa oli varmasti pelkoa siitä, että hän kertoisi tarinoita eteenpäin.
Vaikka äiti oli vaihtanut nimensä ja sukunimensä avioitumisen myötä, koskaan ei voinut olla täysin varma, etteikö joku tulisi hakemaan häntätakaisin itään. Ritvanen kertoo kuinka äiti pelkäsi vielä vuosikymmenienkin jälkeen rajan ylitystä vieraillessaan sisarustensa luona Venäjällä.
"Hän alkoi aina oikein täristä tullissa. Kai hänelle tulivat ne nuoruuden tapahtumat mieleen ja vanhat pelot nousivat pintaan", Helena Ritvanen miettii.

"Uskon, että se auttoi häntä ja tuntui hyvältä puhua."

Anna Ritvanen - eli tuolloin vielä Kekkosen Njura - oli 10-vuotias kun perhe karkotettiin Siiverskasta. Helena Rit-

vanen kertoo, että karkotuksen syynä oli kaiketi se, että hänen isoisänsä luokiteltiin kulakiksi eli hänellä oli vähän enemmän karjaa ja maata, vaikka perhe ei erityisen rikas ollutkaan. Jekaterina mummo syntyi vuonna 1876 ja pappa Ivan vuonna 1884.

"Pappa oli kylässä merkittävä ihminen, joka auttoi muita. Karkotuksen yhteydessä perheen isä Ivan Jegorovits Kekkonen vangittiin ja Jekaterina-äiti jatkoi viiden lapsensa kanssa härkävankkurien ja junan kanssa 3000 kilometrin päähän Jaajaan."

Siellä rakennettiin asuinparakki, jossa viettettiin talvi. Tuona aikana myös pojista vanhin, vain 16-vuotias Ivan vangittiin. Lapsista nuorin oli noin 2-vuotias Linda ja vanhin 18-vuotias Marija. Välissä oli Annan lisäksi vielä tuolloin 7-vuotias Pavel.

Jaajaasta matka jatkui 6 000 kilometrin päähän Siperiaan Khiijoen varrelle Makarakiin. Sinne pääsi vapauduttuaan myös isoisä ja lopulta velikin.

"Kun veli kulki pitkin raittia, hänen isänsä tuli vastaan, mutta isä ei tunnistanut vankilassa riutunutta poikaansa. Poika tunnisti kuitenkin isänsä", Helena Ritvanen kertoo.

Hetken koko perhe oli taas koossa, kunnes nämä vangittiin uudelleen. "He katosivat kuin kiva kaivoon", Anna Ritvanen kertoi tyttärelleen Helenalle.

Olot eivät tainneet olla Makarakissa kaksiset. Anna kävi siellä koulun. Perhe päätti, että tämä karkaa sieltä veljensä kanssa. He tulivat Inkerinmaalle sukulaisten luo, sillä tarkoituksella, että saavat asiakirjat työntekoa varten. Veli ei voinut kuitenkaan tulla Siiverskaan.

"Äiti olikin töissä monessa paikassa karamellitehtaasta keittiöihin ja toimistotehtäviin. Mieletön matka yhteenkin paikkaan. Matka kesti seitsemän tuntia."

Inkerinmaalla asui äidin napakka Liisa-täti, joka lähetti siskontyttären kolhoosin puheenjohtajan juttusille vaatimaan papereita.

"Hän ohjeisti äitiä, että 'Sano sille, että Liisa-täti tulee sanomaan sulle suorat sanat, jos ei onnistu'. Liisa oli todella ponteva", Helena Ritvanen kertoo.

Anna sai syntymätodistuksen, jossa sanottiin, että hän oli syntynyt Siverskassa.

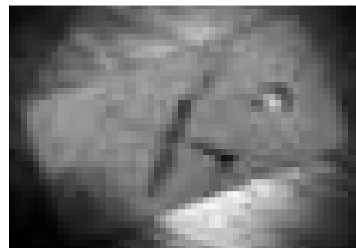
"Sano sille, että Liisa-täti tulee sanomaan sulle suorat sanat, jos ei onnistu."

Seuraavaksi Anna siirtyi Saksaan, jossa otettiin vastaan inkeriläisiä työntekijöitä. Anna matkusti ystävänsä Senkan kanssa Saksaan ja valitsivat vanhempien ihmisten neuvosta työpaikan maaseudulta - siellä kun kerrottiin olevan ainakin ruokaa.

"He lähestyivät siellä kiltiltä näyttävää isäntää joka kysyi 'oletteko tehneet sokerijuurikasta'. Tytöt vastasivat napakasti kyllä, vaikka eivät olleet koskaan moista kasvia edes nähneet", Helena Ritvanen naurahtaa.

Maatilalla Anna kohtasi myös puolalaisen sotavangin. Tämä Vladislav Sommer taisi olla äidin ensirakkaus.

"Äitini lauloi ja soitti kitaraa ja Vladislav Sommer oli piirtäjä. Heillä oli sielujen ystävyys



Maalle menevät saivat Saksassa pahvikorttiin punaisen ruksin. Annan numero oli 968.

ja rakkaus, mutta hän jäi sitten taakse, kun äiti palasi puolentoista vuoden päästä Suomeen."

Kun Saksassa huhuttiin, että saksalaiset vievät sotilaita Suomeen Danskista ja samaan laivaan otetaan myös inkeriläisiä, Anna päätti lähteä matkaan. Kun häneltä kysyttiin, miksi lähteä suomeen, jossa sielläkään eivät kaikki asiat kovin ruusuisesti olleet, Anna sanoi haluavansa sinne sukulaisten vuoksi. Aiemmin jo topakaksi kehuttu Liisa-täti oli siellä Jaakko Jääskeläisen kanssa auttamassa inkeriläisiä alkuun.

Anna asettui Suomessa Rutalahteen ja avioitui sitten Uuno Ritvasen kanssa. Pariskuntaa taisi yhdistää se, että molemmat



Puolalainen sotavanki Vladislav Sommer piirsi Annasta kuvan Saksassa. Parin polut menivät kuitenkin erilleen Annan lähdettyä Suomeen.

olivat kokeneet kovia nuoruudessaan. Rutalahdesta perhe muutti Ukonniemeen Jyväskylän maalaiskuntaan.
"Usein äitini istui kesäisin pihakeinussa ja soitti kitaraa ja lauloin venäläisiä lauluja. Muisteli elämäänsä."
Hän työskenteli Jyväskylän Seppälänkankaan varikolla, jossa hän muun muassa pesi hevosten kaasunaamareita bensalla. Myöhemmin hän siirtyi työskentelemään Jyväskylän Kanavuoreen, jossa on armeijan luolasto.

Perheeseen syntyi Helena Ritvasta 7 vuotta vanhempi isosisko Eila. Helena Ritvasen kaksoisveli kuoli kotisynnytyksessä.

“Kyllä se äidin tarina on sellainen vahvojen naisten tarina. Ajattele, että hänen äitinsä meni viiden lapsen kanssa sinne Siperiaan ja niin vain ryhtyivät parakkia ja elämää rakentamaan. Samalla tapaa minun äiti lähti maailmalle ihan nuorena tyttönä hyvin epävakaassa maailman tilanteessa, jossa vaaroja ja uhkia oli kyllä paljon. Äiti oli 63-vuotias kun hän tanssi ripaskan kyykystä mun siskon äidistä. Uskomaton nainen”, Helena Ritvanen nauraa.
“Ja sitten oli se Liisa-tätikin. Hän oli melkoinen teräsnainen. Ei ollut sellaista johtajaa, jolle hän ei olisi suoraan sanonut.”
"Ja vielä olen minä, joka jäin



Anna ja Uuno Ritvasen hääpotretti

henkiin veljeni kuoltua. Itselläni on 41 -vuotias Irina tytär, joka vammautui synnytyksessä. Irina on väri-ilmaisija ja neuvolapapereissa lukee omaehtoinen tyttö ja nyt omaehtoinen aikuinen nainen. Monia asioita olen saanut oppia. Olen kiitollinen!", Helena Ritvanen sanoo.

ORJANVALLAN AIKAA KELTOSSA SIMO TORIKAN KERTOMANA, osa 1

Juhani Jääskeläinen

Tutkiessani isäni inkeriläispastori, teol.tri Juhani Jääskeläisen jälkeen jättämiä papereita, löysin pienen sinikantisen vihon, johon kelttolainen Simo Torikka (s.1881) oli käsin kirjoittanut muistelmansa. Saatesanoissaan (6.2.1963) Torikka kertoo mm.:

Jumalan armoa ja siunausta toivotan sinulle rovasti Juhani Jääskeläinen perheinesi. Minä kun olen jo vanhuuden kankiana ijässä 82 vuosi menoa, niin ajattelin toimittaa sinulle menneiden aikojen muistojani, tapahtumia Kelton elämästä, sillä isoisäni [Pietari] ja isoäidini tulivat Kelttoo Suomesta Kurkijoen pitäjästä ja elivät Keltossa ja perustivat kotin. Isäni [Antti] oli syntynyt Kelton Vanhassa kylässä 1852 ja kuollut 1924 Kelton Alakalttinan kylässä.

Minun piti lähteä kulakiksi tuomittuna 1929 mutta meillä oli onni siinä että meillä oli Suomen alamaisuus säilytetty 109 vuotta, eletti passilla ja nyt se oli pelastu Siperian karkottamiselta. Kurkijoen rovasti sanoi isoisälleni rippikoulussa Kurkijoella, että älkää pojat menettäkö Suomen kansalaisuutta, tulee aika että se on kalliimpi kultaa. Minun Äidini oli kelttolainen ja kävi Sinun isäsi ja Antti setäs yhdessä kansakoulua Keltossa.

Minäki olin Kelton kirkon raunioilla 1956 eli hävityllä haudausmaan juhlilla siis turistimatkalla. Kansaa oli paljon ympäri Inkeriä.

Olen lyhentänyt hieman isäni säilyttämää Simo Torikan tekstiä, mutta säilyttänyt kirjoituksessa hänen käyttämänsä kielen.

Isoisäni Pietari Torikka siirtyi vuonna 1823 Kurkijoelta 12-vuotisena Kelttoo Vanhakyllää Eskola talloo. Tässä talossa hän aloitti elämänkoulun orpopoikana, hän oli siinä aina siihen asti kun varttui mieheksi. Talo oli rikas, oli 50 hevosta orjanvallan aikana. Hän meni avioliittoon Hetvik Merran kanssa 1848 ja vihitty Kelton kirkossa. Hetvik Merta oli tullut 16-vuotiaana Kelttoon Sakrovan kyllää Taneli Jaskan talloo karjanhoitajaksi. Siinä talossa oli 50 lehmää ja kauppapuoti orjanvallan aikana. Se oli Taneli Jaska Kajava. Molemmat olivat siis saaneet työpaikan Kelton rikkaimmista taloista. Varttuivat täysi-ikäisiksi nuorukaisiksi ja perustivat oman kotin ja elivät omavaraisina maanviljelijöinä vuokramaalla. Tässä on nyt arvoitus miten voivat päästä omavaraisiksi nämä Suomesta tulleet poika ja tyttö aloittaen elämänsä rikkaitten maaorjapalveluksessa. Miten he oppivat Pietari ja Hetvik? Se oli työ mikä opetti. Sillä niin rikkaissa taloissa oli viisaat isännät ja emännät jotka opettivat ja rehellisyys oli ja nöyryys, ahkeruus ja jumalanpelko.

Pietarilla Torikalla oli viisi poikaa ja kaikilla oli työtä. Siinä oli sellainen arvoitus, että kotona tehty työ on siinä suhdessa siunatumpi, että se on oma työ ei vieras ja näin Kelton renkistä ja paimenista ja piikatytöistä tuli hyviä maanviljelijöitä ja talon emäntiä. Se oli hyvä ystävyys kun entinen renki sai uuden oman kotin niin isäntä aina onnitteli renkiä. Siinä oli Kelton hovin Herralla paljon maata vuokrattavana että siellä oli Suomen alamaisten kyliä ja ne elivät hyvin.

Siinä oli sellainen arvoitus, että kotona tehty työ on siinä suhdessa siunatumpi, että se on oma työ ei vieras.

Maaorjuuden lakkauttamiseksi Aleksanteri II toivoi että aloite lähtisi aatelistosta itsestään. Mutta ei ainoassakaan venäläisessä maakunnassa aatelisto saatu taivutetuksi. Vihastuneena lausui keisari silloin: Hyvät herrat, on parempi että sellainen anomus tulee ylhäältä kuin alhaalta päin. Mutta ei sekään auttanut. Aatelisto vaikeni tällöin. Huomasi Aleksanteri, ettei mitään aloitetta tähän uudistukseen syntyisi, jollei tsaari itse sitä tekisi. Alussa vuotta 1857 hän asetti komitean harkitsemaan keinoja talonpoikain tilan parantamiseksi. Uusi komitea suunnitteli asialle hyvin jyrkkää ja perinpohjaista ratkaisua. Orjuus oli heti ilman väliasteita lopetettava ja talonpoika tehtävä viljelemänsä maan omistajaksi tilanomistajalle suoritettavaa korvausta vastaan. Komitean ehdotusten pohjalla julkaistiin manifesti 3.maaliskuuta 1861. Sillä määrättiin maaorjuus kerta kaikkiaan lakkautettavaksi. Venäjällä ei ole koskaan pantu toimeen niin suurta ja rauhallista uudistusta eikä ole koko Euroopassa historiaa toista sen vertaista tekoa.

Uuden lain päämääräykset olivat: 1) siihen saakka epävapaat talonpojat julistettiin vapaiksi 2) heidän oikeutensa muuttaa pois tilalta johon he ennen olivat sidotut vahvistettiin yleisessä laissa määrätyillä ehdoilla 3) talonpojat tulivat nauttimaan laissa määrätyt maksut suorittamalla täyten käyttöoikeuden omiin palstaansa ja sen lisäksi palasen maata joka oli kyllin suuri jotta hän voi suorittaa sitoumuksensa valtiolle. Tämä täydellinen käyttö oikeus voitiin muuttaa täydelliseksi omistusoikeudeksi määrätty lunastusmaksu suorittamalla 4) tilanomistajan oli luovutettava talonpojille ja kyläkunnille sama mikä joka tilaisuudessa oli heidän hallussaan. Kullekin talonpojalle luovutettu maa-ala vaihteli 1 ja 12 desjatinan välillä 5) Hallitus valmisti talonpojille tilaisuuden ottaa lainoja, joilla se saivat lunastaa itsensä irti tilanomistajasta tulleen sen jälkeen velalliseksi valtiolle. Valtiolta saamansa lainan heidän oli suoritettava takaisin pieninä vuosimaksuina. Talonpojat, jotka täten pääsivät vapaiksi, järjestettiin kyläkunnittain tai oikeammin sanottuna tämä vanhan slaavilaisen yhteiskunnan perusmuoto täytettiin uudella sisällyksellä. Kylälle annettiin ne poliisitehtävät ja järjestyksenpitooikeudet jotka ennen kuuluivat tilanomistajalle. Sen tehtäväksi tuli selvittää ja ratkaista talonpoikien välisiä riitoja vanhan slaavilaisen oikeuden mukaan. Tilanomistajilta lunastettu maa jäi kaikkien kyläasukkaiden yhteisomaisuudeksi.

Kun vapausmanifesti tuli tunnetuksi, syntyi Venäjällä yleinen riemastus. Maaorjien vapauttaminen on ollut niin suuri parannus että sen varjoon ovat häipyneet muut Aleksanterin hallitusajan uudistukset. Vuonna

1911 oli Kelton orjien 50-vuotis vapauttamisjuhla. Antti-isäni käski minun 6-vuotiaan poikani mennä sanomaa muistosanat. Minä aina olen tutkinut Kelton elämää orjanvallan aikana. Se on sellaine ei siitä ole historia kirjoitettu. Sillä Kelton elämä oli orjanvallan aikana siinä suhteessa että ruhtinas Potemkin oli kovasti uskonnollinen omasi suuren siveysopin. Sen todistaa että hän rakennutti Kelton kirkon. Se on todistus siitä vaikka hänellä oli omistus Kelton hovin tilan maat ja ihmiset ne oli sitottu maan kanssa yhden arvoisiksi, että hovin herra voi määrätä ihmisten työn ja elämänmeno mielensä mukaan. Tässä oli se maaorjien kohdalo jos oli häijy hovin herra niin se kiusasi maaorjia hirvittävästi. Teki heidän elämänsä kärsimyksistä itkuun asti, se oli säälittävä. Kerrottiin että oli sellaisia tapauksia sisä-Venäjällä, että hovin herra määräsi äidin imettämään hovin koiran pentuja. Mutta Keltossa ruhtinas Potemkin oli viisas herra, hän antoi talonpojille vapaasti tehdä työtä omassa talouselämässä. Hovissa piti tehdä määrätty päivätyö. Renki sai palkata, siihe oli hyvä tilaisuus sillä Suomesta tuli poikia ja tyttöjä työn hakuun Kelttoon mistä tämä johtu että maaorja oli niin vapa omassa taloudessa että palkkasi orjantyön tekijän herran pellolle. Se oli Keltossa semmone ihme aika. Oli semmone sananparsi: kevyt on Keltossa ellää, kevyt syödä Kelton leipää. Ruhtinas Potemkinin oli erityisen ystävällinen Kelton talonpojille. Hän iloitsi niiden ahkeruudesta ja hyvin voinnista ja tyytyväisyydestä sillä Pietarin kaupungin rakentaminen oli suuri tulonlähde Kelton talonpojille. Se orjan nimi oli vaan sellaine valtion laki. Tässä nyt tulee selvästi näkyvi miten voipi viisas ja jumalaa pelkäväine ruhtinas Potemkin. Kun hän rakennutti Kelton kirkon siinä oli suuri usko, hän itse oli kreikkalais kadollinen mutta kelttolaiset olivat evankelisluterilaisia. Siis tässä oli suuri vapaus uskonnon ja omantunnon kannalta katsoen.



TAPAHTUMAKALENTERI

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulla ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

SUOMEN INKERI-LIITTO RY:N 2023 KEVÄÄN INKERI-ILTAPÄIVÄT:

Lauantaina 11.3.
sukututkijat opastavat sukututkimuksen saloihin klo 9.00 – 15.00

Lauantaina 25.3. klo 14.00
kevätkokous jäsenille.

Lauantaina 22.4.
Anne Tarsalainen esittelee miehensä Andrein ja oman isänpuoleisten sukujen koskettavimmat tarinat, jotka hän on kirjoittanut novelleiksi.

Lauantaina 27.5. klo 9.00 – 15.00
"Valkeasaari ja sen väki". Risto Toivonen johdattelee kuulijat Valkeasaareen entisten valkeasaarelaisten kanssa.

Ilmoitamme ohjelmista myös nettisivuillamme www.inkeriliitto.fi sekä jäsenistölle sähköpostitse.
Ohjelmista voi tiedustella puhelimitse liiton toimistosta 045 261 2342.

Hyvinkään Inkeri-kerho
Syksyn 2022 kerhotapaamiset Hyvinkään seurakuntakeskuksessa jatkuvat sunnuntaisin 2.10. ja 13.11. klo 14.00 – 16.00.
Tiedustelut: Pj. Leila Salo p. 040 567 7065
leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Tiedustelut:
Inkeri Ojala 040 071 6727
inkeri.ojala@gmail.com
Kokoontumiset: Vuorikatu 37, Lutherin kirkko
kuukauden toinen maanantai (13 – 15).

Turun seudun Inkeri-seura
Tapahtumat Varissuon kirkolla, tilaisuudet alkavat kello 14.
Su. 5.3. Kevätkokous ja naisten päivän juhla
Ma. 10.4. Pääsiäisjuhla
Su. 14.5. Äitienpäiväjuhla. Huom! Tilaisuus alkaa klo 15.
Su. 1.10. Syyskokous
La. 4.11. Pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla inkeriläisten muistomerkillä ja kahvitarjoilu Varissuon kirkossa (kunniakäynti klo 12, kahvitilaisuus klo 14)
Ti. 26.12. Joulujuhla Tapaninpäivänä

Muu toiminta:
Terveysneuvonta ja vastaanotto
Käsityö ja askartelukerhot
Päivystys- ja kirjastotoiminta
Inkerin historiaan ja kulttuuriin liittyviä teemailtoja
Nuorten ja lasten toimintaa (kerhot, kulttuuri- ja luontoretket ym.)
Tietokoneen ja puhelimen käytön tukea ikäihmisille
Lauluryhmä Orvokki, uusia jäseniä toivotaan
Viikoittaiset ohjelmat löytyvät seinäilmoituksesta, facebookista ja puh. 045 668 7628.

Yhteystiedot:
puhelin 045 668 7628
sähköposti tsis.turku@gmail.com
Facebook Turun seudun Inkeri-seura ry
Käyntiosoite Kousankuja 5 A, 20610 Turku Varissuo

Helsingin seudun Inkeri-seura
Anitta Iline
anitta@inkeriseura.com
p. 050 565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894



Hyvästi koti kulta
ja rakas synnyinmaa
Ma lähten kauas sieltä
en taida palata

Sinne sota tuli suuri
toi paljon surua
Se kanson kaikki käski
maailmaa kulkemaan

Alku nimettömäksi jääneen inkeriläisen runosta

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

2 / 2023





Kansikuva: Kevät kääntyy nopeasti kesäksi ja jo nyt pitkiltä tuntuvat valoisat tunnit lisääntyvät vielä hetken aikaa.

Numero 3/2023 ilmestyy viikolla 37. Aineisto toimitukseen 23.8. mennessä.
Numero 4/2023 ilmestyy viikolla 51. Aineisto toimitukseen 29.11. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 2 / 2023

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342 arkisin klo 9.00–15.00

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2023
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 706 792 367
vihtori.aitman@gmail.com
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

ISSN 1236-9586 (painettu)
ISSN 2670-319X (verkkojulkaisu)

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Juhani Valo



ELÄMÄÄNI JA OLETUKSIA

Kun aloittelin, itse Suomen rajojen sisällä Helsingissä syntyneenä, lisääntyneen kiinnostumiseni konkreettista toteuttamista rajojemme idänpuolisen lähialueemme suomalaisista tai suomensukuisista, sain kuunnella monenlaisia kysymyksiä ja "viisauksia" tuttaviltani ja ystäviltäni.

Ehkä oudoin kysymys sekä vanhemmilta että nuoremmilta tuttaviltani oli, halusinko olla erilainen kuin toiset ikäiseni olivat ehkä omaksi edukseni; oliko lääkitykseni kunnossa, minkä ikäinen oikeasti olin ja muita niinsanotusti vitsikkäitä kannanottoja. Enkö enää juhlisi, kuten meillä, minulla ja ystävilläni, - salaa toki - saattoi joskus olla tapana.

Ystävyydellä ne kysymykset olivat toki sanottuina, eipä minua kukaan tuntenut etsijänä tai tutkijana, päinvastoin Buster Keatonin ja Hardyn & Laurelin kaltaisena temppuilijana ja sanavalmiina pelleilijänä. Lihaksettoman rimpulan roolinahan tuo pelleily oli osittain, mutta vain osittain. Nautin eri rooleista jotka kuuluivat kuitenkin aidosti olemukseeni.
Mutta enhän jakanut Beatlesin tai Rolling Stonesinkaan fanittamista, kuten kaverini tekivät.

Ehkä yhtenä eroavaisuuttani selittävänä tekijänä ystävistäni oli se, että tiesin Stalinin terrorista ja vainoista aikana, jolloin niistä ei ollut soveliasta puhua ääneen. Tunsin myös venäläisiä emigrantteja jotka olivat emigroituneet maahamme pakoon Stalinin vainoja.

Koin johdatuksena sen, että ensimmäinen vakituinen työpaikkani oli Yliopiston Kirjastossa, minne taltioitui säännöllisesti yksi kappale kutakin sanomalehteä, kirjaa tai muuta julkaisua. Paikkahan oli paratiisi kaltaiselleni, vaikka voin aidosti todeta työskentelyn olleen etusijallani, kirjojen ikiystävänä kun pidin työstäni, lisäksi tilausten etsinnän haasteet olivat mielekkäitä, vaikka en ymmärtänyt, miksi jostain hengellisestä teoksesta haluttiin juuri määrätty painos.

Tämän pitkän johdantoni katson selittävän yleensäkin ihmisen luonteen ja ajattelun monipuolisuutta - en koskaan kuvittele inkerinsuomalaisen tai Venäjän itäkarjalaisen elävän sen yksipuolisen leiman tai muotin mukaan, jonka ulkopuoliset olettavat kansallisuuden, heimon, tai suvun pohjalta määrittävän määrätyn kansakunnan jäsentä.

Olen aikoinaan tavannut hiljaisen jurottajan joka on syntynyt luovutetussa Karjalassa, olen tavannut rahojaan tuhlailevan, pelleilevän pohjalaisen kuin myös taikoja tekevän, noidaksi itsensä määrittelevän turkulaisen. Sekä rehellisen liikemiehen.

Kenties peilistä pilkistävänä myös erään höhlän helsinkiläisen, joka nauttii metsissä vaeltelusta - minä nimittäin.
Mitä olen oppinut, kokenut tutkimusmatkoillani? Iloa, surua, normaaleita tunteita olen saanut nähdä, ystävyyttä ja inhimillisyyttä samoin, samoja lienee varmasti kokenut Elias Lönnrot kansanperinteen keruumatkoillaan.

Olosuhteet muokkaavat ihmistä, mutta perusolemuksemme pysyy ja useasta erilaisesta perusolemuksestahan kansatkin syntyvät, ennemmin näen ja koen valtioiden rajat keinotekoisina rakenteina, ei kansojen ominaisuuksia niinkään määrittävinä tai mittaavina.

Hiljainen, vaatimaton, omissa olissa viihtyvä jenkki ei ole harvinaisuus - kaikella tällä kirjoittamallani yritän todeta

oman havaintoni: Se ei määritä ihmistä, miltä suunnalta hän on kotoisin, vaan se, minkälaiset ovat olleet hänen kasvuolosuhteensa ja minkälainen on hänen suhtautumisensa muihin ihmisiin, kansoihin.

Ehkä siksi rohkenen ymmärtää ja arvostaa myös erilaisia vastakohta-näkemyksiä omaavia liikkeitä betonoituja järjestelmiä vastaan toimivina orgaaneina, vaikka en jakaisi heidän mielipiteitään; voin silti kunnioittaa heitä stereotypioiden ravistajina. Kevätlintujen laulu mielessäni soiden toivotan teille kaikille hyvää kevättä ja tulevaa kesää!

MARKKU NIEMELÄ ON KIITOLLINEN INKERILÄISILTÄ OPPIMASTAAN ELÄMÄNASENTEESTA

Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Emeritus rovasti **Markku Niemelän** sarja inkeriläisistä papeista päättyi Inkeriläisten viestissä nro 1/2023. Nyt on aika pureutua kirjoittajaan itseensä ja siihen mikä on saanut tämän lohtajalaissyntyisen rovastin erityisesti kiinnostumaan inkeriläisistä ja inkeriläisyydestä.

"Ajattelen niin, että juuret tälle ovat jo lapsuudestani. Evankeliumiyhdistyksen matkapappi **Aatami Kuortti** (15.12.1903 – 15.4.1997) kävi kerran vuodessa 1950-luvulla Lohtajan rukoushuoneella puhumassa. Tiesin jo ennen hänen tuloaan, että tämä on se pappi, joka kaukaa Venäjän korvesta kulki kohti länttä ja katsoi ilmansuunnat mäntyjen oksista. Kuortti oli pitkä ja ryhdikäs mies, joka puhui niin hienosti kysymyksiä ja vastauksia esittäen, että se jäi vahvasti pikkupojan mieleen. Se on se mukanani säilynyt pikkupojan muisto", vuonna 1949 syntynyt **Markku Niemelä** kertoo ja naurahtaa.



Markku Niemelä

"En lakkaa ihmettelemästä sitä julistamisen selkeyttä ja tapaa, jolla hän loi kontaktin kuulijakuntaan. Jos on vaarana, että meitä muita kuunnelleessa nukahtaa, niin Aatamin Kuortin kanssa tätä vaaraa ei ollut. Siinä pysyttiin matkassa koko ajan."

Niemelä sanoo inkeriläisyyden tulleen hänelle oikeastaan sykleissä. Ensimmäinen alkusykäys oli tämä lapsuuden kokemus, toinen kirkon nuorisonohjaaja opintoihin kuulunut kurssimatka Leningradiin ja kolmas Inkeriin tehdyt ryhmämatkat, joita Niemelä oli järjestämässä. Tämän jälkeen tulivat tehtävät Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen, Sleyn Inkeri työn projektisihteerinä ja työuran lopulla vielä (2007–2019) Lahden Lutherin kirkossa Inkerin-kerhon toiminnan mahdollistaminen ja siihen osallistuminen pastorin toimenkuvaan liittyen.

Jos tarkkoja ollaan, syklejä ja sykäyksiä on vielä paljon enemmänkin, mutta palataanpa siihen toukokuun vuoden 1971 Leningradin matkaan, jonka vetäjänä oli pastori **Reijo Arkkila**. Niemelä kertoo, kuinka maahan sai viedä kristillisiä kirjoja vain omiin tarpeisiin ja rajalla oltiin tarkkoja tästä asiasta. Kurssilaisilla oli kuitenkin matkassa painettuja pieniä kuukauden aamuhartaus kirjoja **Katso Jeesukseen**. Näillä pienillä kirjasilla varustettuina, he lähtivät pareittain kävelylle Nevan rantaan ja



Thunder Bayn Lapin kirkon kuoro, joka vierailu Inkerissä kesällä 1997.

puhuivat tarkoituksella suomea. "Valtaosa vastaantulijoista ei reagoinut, mutta sitten oli niitä, jotka pysäyttivät meidät kuullessaan meidän puhuvan suomea. Me kysyimme heiltä ovatko he inkeriläisiä, ja he vilkuilivat aina tarkasti ympärilleen ennen kuin uskalsivat vastata. Se pelko siitä, mitä voisi tapahtua, jos he keskustelevat jonkun suomea puhuvan kanssa oli suuri."

Niemelä kertoo, kuinka keskustelun lopuksi nuoret sujauttivat keskustelukumppaneiden taskuihin tuon Katso Jeesukseen -vihkosen. "Eivät he pitkään uskaltaneet jäädä puhumaan", Niemelä muistelee. Mutta tästä kiinnostus syveni Inkerin suomalaisiin.

Kun Niemelä valmistui myöhemmin papiksi, hän oli mukana auttamassa inkeriläisseurakuntia, kun niitä alettiin jälleen palauttaa valtion toimesta. Pushkinin seurakunta sai luvan rekisteröityä 1976 ja sinne ryhdyttiin tekemään Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistyksen toimesta ryhmämatkoja.

Vuoden 1989 jälkeen seurakuntien määrä alkoi voimakkaasti lisääntyä.1980-luvun alusta Niemelä veti matkoja **Reijo Arkkilan kanssa**. Hän kertoo, kuinka rajamuodollisuudet olivat tarkat ja aikaa vievät, mutta tästä huolimatta linja-autot tulivat aina täyteen. Näillä retkillään Niemelä tutustui myös **Arvo Survoon** ja **Aarre Kuukauppiin** Pushkinin kirkolla. Me olemme lähes saman ikäisiä pappisveljiä. "Muistan kuinka Pushkinin seurakunnan kirkossa taakseni istahti mies, joka kysyi varovasti, että tulenko uudelleen. Voisinko tuoda hänen kolmelle tyttärelleen Siionin kanteleet. Yhdellä kertaa en kaikkia uskaltanut tuoda, mutta toin yhden kirjan kerrallaan ja Jumalan johdatuksesta tämä pappa istui aina vierailujeni aikana kirkossa samalla penkillä ja minä sujautin kirjan hänelle vaivihkaa, ettei myöskään muille tulisi kateutta siitä", Niemelä kertoo.

"Taakseni istahti mies, joka kysyi varovasti, että tulenko uudelleen."



Kesäseurat Loviisassa, Lahtelaisia inkeriläisiä vieraina. Markku ja vaimonsa Kaija edessä

Kun Neuvostoliitto luhistui, tilanne rajalla muuttui täysin sillä viemisiä ei enää rajoitettu. Niemelä sanoo tämän olleen suuren humanitäärisen toiminnan aikaa kun Inkerin kirkkojen avuksi voitiin vihdoin viedä sekä talkooväkeä, työvälineitä että -tarvikkeita.
Niemelä sai vuonna 1991 Evankeliumiyhdistyksen johtokunnalta tehtävän toimia Inkerin työn projektisihteerinä. Tehtäviin kuului matkojen valmistelu, saarnamatkat Inkeriin, sekä yhteyksien rakentaminen inkeriläisten kanssa.

Niemelä korostaa kuuntelemisen tärkeyttä kaikessa yhteistyössä, mutta ehkä erityisen paljon avustustyössä. Kun Suomesta tehtiin avustusmatkoja Inkeriin, olisi ollut helppo ottaa harteille auttajan viitta ja mennä ikään kuin neuvomaan miten asiat pitää tehdä.
"Ettei vain sellainen asenne mene meidän mukanamme, että me tulemme neuvomaan ja määräämään miten pitää tehdä. Helposti ihminen, joka istuu vahvemmalla oksalla, tulee neuvomaan. Siinä on lyöty usein kirvestä kiveen. Pitää olla kuuntelemisen ja kunnioittamisen asenne, silloin itse myös oppii", Niemelä sanoo.

Sittemmin Niemelä on toiminut myös siirtolaispappina Kanadassa vuosina 1995—2000. Hän kertoo kohdanneensa Thunder Bayn seurakunnassa inkeriläisiä aktiivijäseniä ja naurahtaa tulleensa näiden kanssa melkein sukulaisiksi. Niin suuresti inkeriläissiirtolaisten sydämiä lämmitti se, että Niemelä tunsi näiden kotikylät ja kirkot kaukana Inkerin maalla.

Niemelä sanoo, että kun presidentti **Mauno Koivisto** mahdollisti inkeriläisten paluumuuton, hetken aikaa Inkerissä näytti siltä, että seurakunnatkin menettävät paljon vastuunkantajiaan. Ilmaan nousi jopa huoli siitä, mistä löydetään vastuuihmiset lähteneiden tilalle. Huoli osoittautui kuitenkin turhaksi ja viimeistään silloin kun jumalanpalveluksiin hyväksyttiin jo venäjänkin kieli, väkeä tuli lisää. Inkerin seurakunnissa saarnataan yhä myös suomeksi, mutta usein suomea puhuvalla papilla voi olla kolme- neljäkin seurakuntaa hoidettavanaan.
"Olen saanut olla mukana seuraamassa Inkerin kirkon suurta muutosta, kun kielletystä kirkosta on noussut ja kasvanut toimiva seurakuntaverkosto, johon kuuluu nyt yli 80 seurakuntaa. Vanhassa Inkerissä seurakuntia oli 32. Lisäksi Keltossa oma seurakuntatyön koulutus; pappis-, kanttori- ja diakonikoulutus", Niemelä sanoo.

Hän toteaa moneen kertaan oppineensa inkeriläisiltä ennen kaikkea suurta positiivisuutta ja uskoa siihen, että vaikeuden kauttakin voi päästä eteenpäin. ”Kiitos Jumalalle, kaikk on hyvin.” Tämä on heidän ”päivän tunnussananansa”.
"Vaikka oma koti ja - seurakunta on viety jopa kolmeen kertaan, puoliso tapettu ja lapset kuolleet äidin käsivarsille, kun ei ollut ruokaa, silti he jaksavat uskoa huomiseen. En muista, että olisin kohdannut koskaan syvästi katkeroitunutta inkeriläistä kristittyä. Se on todella ihmeellinen asia ja koen sen opettaneen ja siunanneen minua ja monia muita suuresti. Säilytä myönteinen ote, äläkä anna katkeruuden juuren pesiytyä sydämeesi, vaikka olisi minkälaiset syyt ja perusteet sille."
Niemelä puhuu syvällä kunnioituksella inkeriläisten säilyttämästä kristillisestä uskosta ja toivosta, joka auttaa näkemään ajassa eteenpäin, ja taivaan täydelliseen kotiin saakka.
"Siksi arvostan ja kunnioitan Inkerin suomalaisia. Kiitän Jumalaa, että olen saanut kulkea kappaleen matkaani heidän rinnallaan. "

"En muista, että olisin kohdannut koskaan syvästi katkeroitunutta inkeriläistä kristittyä."



ORJANVALLAN AIKAA KELTOSSA SIMO TORIKAN KERTOMANA, osa 2

Juhani Jääskeläinen

Perustuu pastori teologian tohtori **Juhani Jääskeläisen** jäämistöstä löytyneeseen vihkoon, jonka Jääskeläisen poika - niin ikään Juhani Jääskeläinen - on puhtaaksikirjoittanut ja lyhentänyt julkaisua varten. Muistelman ensimmäinen osa julkaistiin Inkeriläisten viestin lehdessä 1/2023.

Siirrymme Vanhan kylän elämään orjanvallan aikana, oli Eskolan talo Pietari Jääskeläisen. Siinä oli 50 hevosta orjanvallan aikana. Ruhtinas Potemkin sanoi toisille ruhtinaille, että minulla on Talonpoika jolla on 50 hevosta, toiset herrat sanoivat sinä valehtelet, me emme usko. Sano saatte kysyä siltä talopojalta itseltään. Ruhtinas Potemkin meni Eskolan isännän kotia ja pyysi lähdemäs sinne talvipalatsii.

Se Pietari Jääskeläinen oli hyvin iso pulska mies. Kun olivat juhlapöydässä ja Pietari Jääskeläinen oli herrojen kansa yhdessä, niin ruhtinas Potemkin esitti että tämä on se talonpoika kellä on 50 hevosta. Herrat kysyivät Pietarilta onko sinulla 50 hevosta. Pietari vastasi: on minulla ja kaikilla on häntä. Herrat ihmetteli, tämä on tosi.

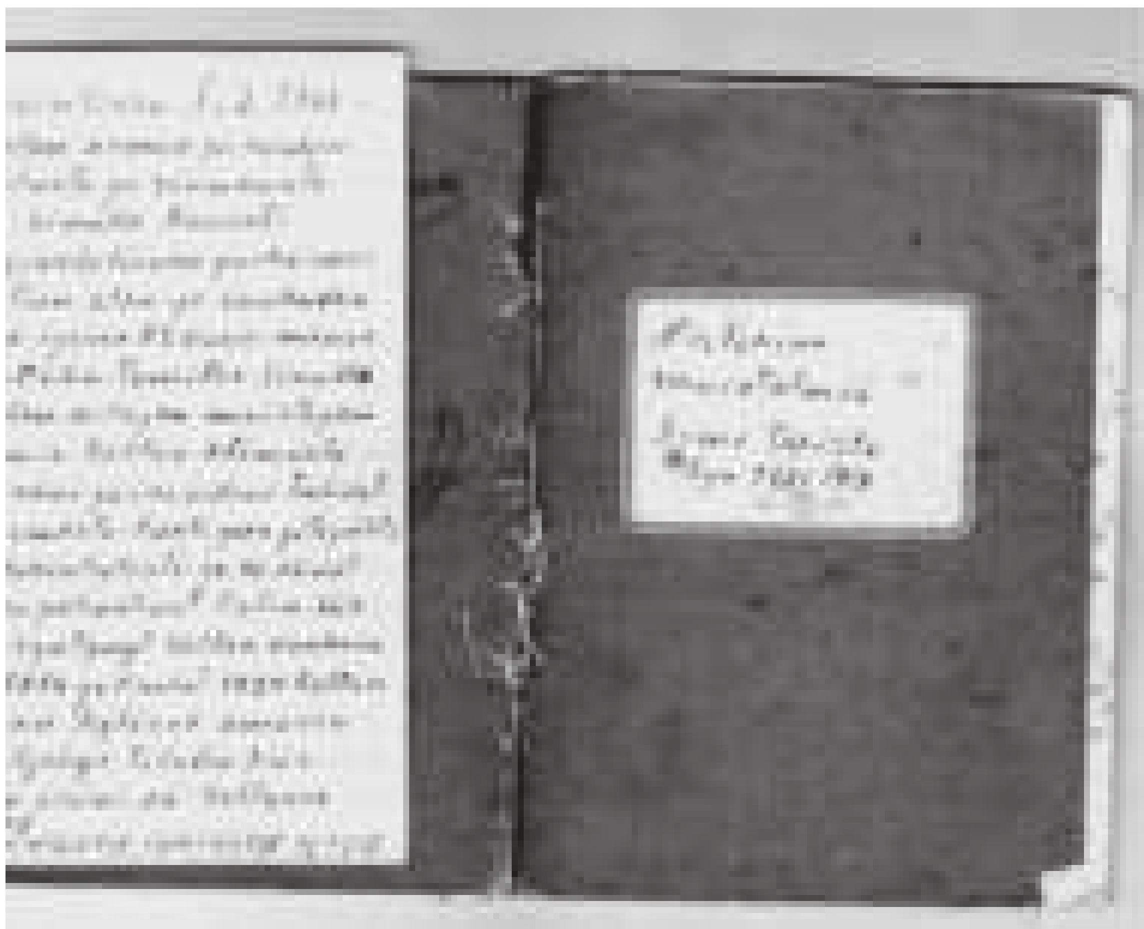
Oli hyvin vilkasta kun 50 hevosta lähti Pietarin kaupunkiin. Siinä piti olla 50 miestä ajamassa ja hoitamassa. Kaikki toimi tehtävä hyvästi sillä Eskolan isäntä ei ottanut huonoa työmiestä, ne hevosmiehet oli Suomesta tulleita enin osa. Siitä on yli 100 vuotta enkä minä [Simo] pienä poikana ymmärtänyt kysellä äijältä ja ämmältä kaikkea elämän vaiheita orjanvallan ajalta.

"Mitä ravintoa käytätte ko nämä teidän vaimonne ovat niin pulskia eli komeita."

Keisari Aleksanteri II kävi aina syksy metsästämässä Keltos. Vanhan kylä oli päämajana. Oli Vanhan kylän juhla kun kaartin joukot tuli keisarin kanssa. Keisarille aina tarjotti suola leipä, hän oli hyvin ystävällinen edenki pienille pojille ja teki semmosen kysymyksen Vanhan kylän miehille sanoen: mitä ravintoa käytätte ko nämä teidän vaimonne ovat niin pulskia eli komeita, niin Vanhan kylän isännät vastasi keisarille: tattiryynipuuroa ja sirkatsi lihakeitto.

Ruhtinas Potemkin iloitsi siitä ku talonpojat olivat hyvin ahkeria maanviljelijöitä, ei Kelton hovissa ollut sellaista maaorjien pakkotyö menetelmä kun oli Rääpyvän hovissa, ei Keltossa ole mitään suuria hovin kivinavetoita, jotka olisivat muistona orjanvallan ajalta. Keltossa oli hovin pehtori Matti Parkkinen Kolpinan kylästä ja päälysmies Kajava Sakrovan kylästä, siis Kelton hovin hoitivat omat miehet. Siis ei mitää sellaisia kärsimyksiä historia tunne. Kukoistava elämä vaan jumalan siunaus, suuri nyt tuli orjien vapautus. Matti Parkkiselle lahjoitti ruhtinas Potemkin paljon maata ja hän sai laillisen omistuskauppakirjan maan omistukseen.

Sitte ruhtinas Potemkin meni vararikkoo kun orjanvalta lakkasi. Hän sanoi kelttolaisille: ostakaa tämä hovi, minä menen



Simo Torikan muistelmakirja.

konkurssi. Te voitte helposti ostaa ja kelttolaiset olisivat voineet ostaa helposti oliha se suuri, mutta ei ollut niin ymmärtäväistä miestä Keltossa ken olisi johdanut kaupan hovin ostoon. Se olisi ollut siinä suhdessa vaarallinen, että ylpeys olisi tullut suuri, siis jumala ei sallinut ylpeyttä lisääntyvän joka jo oli Keltossa. Hovin tilan osti meriväen reservikapteeni Ailinaa ja pehtoriksi tuli saksalainen herra Menttovits.

Muisto Rääpyvän orjan vallan ajalta

Ruhtinas Sevolonski oli rikas siellä ja teetti orjilla paljon työtä. Siellä on 5 suurta vallia jotka orjat olivat tehneet, ne totistavat että on ollut maaorjuus ja ne suuret kivinavetat totistavat sen mahtavuuden ajan. Kerrotaan tapahtuma vuodelta 1861, että ruhtinas määräsi talonpoika Matti Arentkinalle 20 raippaa. Matti kutsutti hovi ja sanotti käy vatsalle selkä paljas, saat 20 raippaa. Matti kävi mutta kun 20 raippa vedästi Matti selkää Matti nousi pystyyn ja iski ruhtinasta nyrkillä niin voimasti että ruhtinas kaatu. Matti karkuun, hän oli hyvin vahva mies ja juoksi suora päätä Pietarin talvipalatsiin, kuski oli hänelle tuttu ja hän kerto keisarin kuskille tapahtuman Rääpyvän hovissa että häntä ruvetti piiskama ja hän karkasi ja pyysi kuskilta saata olla tallissa turvapaikan.

Kun keisari oli aamuajelulla kun tulivat takaisin, niin keisari kysyi kuskilta onko nyt tullut valituksia talonpojilta. Ei, vastasi kuski, mutta minulla on yksi talonpoika Rääpyvän hovista. Tullut karku kun rupesivat raipoilla piiskama. Ajoivat talvipalatsin edeen, keisari kävi pois ja silloin sotilas haki Matin tallista keisarin tutkittavaksi. Matti meinasi nyt elämä loppu. Keisari tuli vastaan ja vaati Matin tulema sisälle.



Matti rupesi kumartelemaan, mutta keisari kielsi, sanoi selvitä asiasi kuin mies. Matti kertoi asian niinko se oli. Keisari Aleksanteri kuunteli ja sano vse ripastni krestjani svapoti kaikki talonpojat ovat vapautettu maaorjuudesta ja sanoi Matille: me kotio älä pelkää ja Matti tuli kotio Rumpalin kylään Rääpyvälle. Tämä kertomus käy yhteen 3pvä maaliskuu 1861 sillä määrättiin maaorjuus kerta kaikkiaan lakkautettavaksi. Ensimmäisen vapauttamisen sanan sai kuulla ja pääsi vapaaksi Arentkinan Matti talonpoika, mutta ei tästä hirvitty kertoa.

Historiaa Pietari Torikan elämänvaiheista Inkerinmaalla

Pietari Torikka oli syntynyt 1811 Kurkijoen pitäjässä Hämmen Lohenkylässä maanviljelijä Juhana Torikan poikana. Kaksitoistavuotiaana orpopoikana 1823 Pietari siirtyi Inkerinmaalle Kelton pitäjän Vanhankylän Eskolan taloon. Silloin oli Pietarin kaupungin rakentaminen täydessä voimassa.

Keltto oli lähellä, siellä sai ruplia hyvällä työllä, rehellisyydellä ja raittiilla elämällä. Pietari Torikka meni rippikouluun Kurkijoella, ilmoittautuen kirkkoherralla. Rovasti sanoi: se on oikein kallis asia, mutta onko se katekismus tullut opituksi ja kyseli vähän. Pietari vastasi kyselyyn oikein ja pääsi rippikouluun ja herran pyhälle ehtoolliselle. Pietari meni avioliittoon Hetvik Meran kanssa, joka myös oli syntynyt Kurkijoella 1816. Avioliittoon vihittiin 1848. Lapsia syntyi 5 poikaa: Johannes, Antti [isäni], Pietari, Jaakko ja Matti.

V.1861 Orjuus vapautui. Kun ruhtinas Potemkin näki että Pietari Torikka oli hyvä maanviljelijä, hän sanoi tälle: kuule Pitra Ivanovits, minä annan sinulle maat vuokralle Rääpyvän kankaalta, mene sinne ja perusta kylä kun sinulla on paljon poikia. Peltoa tuli raivatuksi ja uusi koti rakennettiin.

Pian tuli Rääpyvään naapurin kaksi veljestä hekin Kurkijoelta Paavo ja Juhana Häkli, he myös rakensivat talon. Sitten tuli Heikki Tiittanen Jaakkimasta, Pietari Koho Kurkijoelta, Antti Torikka [ym.]. Kylä tuli mutta nimensä ei ollut virallisesti. Se oli vain Rääpyskoi poor [bor]. Kun Kelton hovin omistaja ruhtinas Potemkin meni konkurssiin ehdottivat hovin maat ostaneet Rääpyskoi poorin asukkaille, että ostakaa maanne perinnöksi. Ottivat asiasta selvää ettei pedosta tapahtuisi ja kauppa tehtiin virallisesti. Kysymys tuli nimestä, ehdotettiin ja hyväksyttiin nimi Alakalttina. Elämä alkoi vilkastua, uusi rautatie rakennettiin, Rääpyvän asema oli lähellä 3 km päässä.

Rautatien valmistuttua tuli huvila-asutusta. Rakennettiin hyvät asunnot herrasväen vuokrattavaksi ja niitä tuli vaikka kuinka paljon, se oli kulta aika Alakalttinassa. Venäjän valtion tarkastaja insinööri sanoi Alakalttinaa viljelykelpaamattomaksi maaksi, siis verovapaa, niin näytti. Mutta miltä näyttivät Alakalttinan pellot: perunamaat olivat lumottu näkymä, puhtaita rikkaruohoista, perunanvarret korkeat kuin kukkatarha, parhaita perunoita maailmassa, runsas sato, karjanhoito hyvät laituinmaat, hyvät heinämaat luonnonniityt ihan kylän lähellä. Ennen asumatto-

massa korvessa kaikilla oli työtä. Tällaiselta oli elämä ensi aikoina Alakalttinassa. Talvella sudet ulvoivat ja iltasilla se oli susien kuorolaulu ei heidä kukaan häirinnyt. Me pienet pojat laulettiin: taivaan linnut metsän eläimet ovat meidän ystäviämme.

"Perunamaat olivat lumottu näkymä, puhtaita rikkaruohoista, perunanvarret korkeat kuin kukkatarha."

Pietari Torikalla oli jumalan siunaus suuri. Aina aamusi ylös noustua rukoiltiin polvillaa, samoin iltasella levolle mennessä. Pietari Torikka kuoli 75 vuoden ikäisenä ja talon emäntä Hetvik otti talon hoiton käsinsä vaikka oli kolme poikaa ja kolme minja ja paljon lapselapsia. Miten tämä oli mahdollista että vanha äidiä kaikki.

Karjapaimenen palkkaus

Se aina palkatti vähä ennen Yrjön päivää sillä Jyrkinä paimen kokosi munia, 1 muna lehmästä ja enemmänkin 3 ruplaan asti kylän yhteisestä karjasta. Siintä tuli jo hyvä palkka. Pienessä kylässä oli nuoret pojat mutta kesän palkka oli heille hyvä jos oli 30 lehmää, se oli 60 ruplaa ja enemmänkin, sitte leivät syksyllä se oli melkein talven ravinto. Suurissa kylissä missä oli lähes 100 lehmää oli emäpaimen ja popastuuri ne saivat suuret palkat että rikastuivat. Paimenen ylöspito oli yksi päivä lehmästä, monta lehmää oli talossa oli niin monta päivää paimen oli talossa ylläpitettävä. Kesällä herätettävä klo 4 aamulla ja annettava päivän eväs.

Se piti olla hyvä sillä paimen aina kehu emäntiä hyvistä eväistä, niin emännät koettivat kilpaa saata kiitoksen paimenelta. Kyllä se oli se paimenen vuorolla tulo talloo semmone emäntien mieleenpainuva asia jot ei saisi paimenelta moittimisen sanoja kohdelusta. Paimen herätettiin aamusil, silloi hän lähti soittamaa torvel lehmiä lypsämä. Sitte tuli vuoro talosta hakemaa eväät jotka emäntä jo oli valmistanut, joi teedä voileivän eli pullan kanssa ja sitte lehmiä ajama laituin maalle ja soitti torvella: laskekaa lehmät.

Kylissä kesäaamu oli Keltossa iloisen vilkas, lehmillä oli kellot kaulassa, ne kilkattivat monella äänellä ja sitte oli se päivä lypsyssä käymine laituin maalla, naiset ja tytöt kannut selässä astelivat sakissa, se kävi sellainen kalkatus naisten kesken että kyllä kuulit että naiset menee laituin maalle lypsämä lehmiä, he olivat iloisia.

"Emännät koettivat kilpaa saata kiitoksen paimenelta.."

Siellä oli myös hevospaimen, se oli yölläki, kävi vaan päivällä talossa ruokailemassa, se oli vuoropäivä hevosesta. Sillä oli hyvä palkka, se oli yhdeinen Ylä- ja Alakalttinaisilla, se oli Nikolai kaukaa Venäjältä.

Sillä oli semmone omatekemä tuohitorvi. Sillä soitti siellä laituin maalla että se kuulu monen monen kilometrin päähä. Se soitti niin surullisesti, että lypsyssä olevat naiset itkivät kun Nikolai soitti. Surullisen mielen ilmaisu ihmiselämästä, muisto hevospaimen Nikolaista.

Jatkuu seuraavassa Inkeriläisten viestin numerossa.



KEVÄTKOKOUKSEN 25.3.2023 PÄÄTÖKSIÄ

ESITETTIIN v. 2022 TILINPÄÄTÖS
Varapuheenjohtaja Elina Metsälä esitteli toimintakertomuksen, joka hyväksyttiin.
Kokouksen puheenjohtajana toiminut Antti Kokkinen valotti tilikertomuksen numeroita.
Tilikertomus hyväksyttiin.
Kokouksen puheenjohtaja esitti toiminnantarkastajan lausunnon.
Tilinpäätös vuodelta 2022 vahvistettiin.

TILI- JA VASTUUVAPAUS
tilikaudelta 1.1.2022 – 31.12.2022 myönnettiin asianomaisille.

MUUT ASIAT
Kesäjuhlia ei järjestetä vuonna 2023.



INKERI-AIHEISIA PODCASTEJA TULOSSA!

Podcast on puheohjelma, joka julkaistaan Internetissä tai podcast-palvelussa. Sen etuna perinteiseen radion puheohjelmaan verrattuna on mahdollisuus kuunnella ohjelmaa ajasta tai paikasta riippumatta.

Inkeriläisten sivistyssäätiö sr tekee parhaillaan *"Inkerinsuomalaisten historia näkyväksi"* -teemaista podcast-sarjaa. Viisiosainen sarja valmistuu tämän kevään aikana, tarkemmat ohjeet jaksojen kuuntelemiseen kerrotaan sarjan julkaisun yhteydessä. Tarkoituksena on kokeilla löytääkö tämä formaatti Inkeristä kiinnostuneen kuulijakunnan.

Vieraina sarjassa kuullaan Inkeriä ja inkerinsuomalaisuutta syvällisesti tutkineita henkilöitä sekä inkeriläistaustaisia puhujia. Haastattelijana jaksoissa toimii inkeriläisen maaorjan jälkeläinen, TV:stäkin tuttu toimittaja ja mainostoimisto Drumin osakas Tero Kekki.

Lisätietoja:
Elina Metsälä
(elina.m.metsala@gmail.com)



INKERI-ILTAPÄIVIEN TUNNELMIA

Anne Tuohimäki

Viime aikoina on ilmestynyt monia inkeriläisyydestä ja inkeriläisistä kertovia kirjoja.

Inkeri-iltapäivien ohjelmistossa on tänä vuonna kuultu näihin liittyen kaksi kiinnostavaa esitystä.

Tammikuussa **Minna-Kerttu Kekki** esitteli isoäidistään **Lempi Lempisestä** kirjoittamansa kirjan *Lempi Lempisen matka Suomenlahden ympäri.*

17-vuotiaana Minna-Kerttu alkoi kiinnostua juuristaan, koska ihmetteli lapsena kuulemiaan tarinoita leireistä ja siitä, miten sukulaiset olivat kuitenkin kaikista vaikeuksista huolimatta päätyneet yhteen. Hän mietti keitä he ovat, mistä olivat tulleet. Keskusteluissa isoäidin kanssa alkoi hahmottua tämän tarina, jonka Minna-Kerttu saattoi kirjaksi.

Huhtikuun iltapäivänä **Anne Tarsalainen** esitteli uusimman novellikirjansa Juuret ja siivet – sukunovelleja. Novellikokoelma sisältää Annen ja hänen inkeriläissyntyisen miehensä Andrein sukujen todellisia tarinoita alkaen vuodesta 1899.
Penkoessaan miehensä taustoja, selvisi, että Andrein suku oli lähtöisin Mikkelin lähistöltä, josta myös Anne on kotoisin. Tehtyään dna-testit he saivat tietää, että Andreissa ei ole lainkaan venäläistä verta ja että hän on enemmän suomalainen kuin Anne. Molempien juuria on eniten Etelä-Savosta.

Inkeri-iltapäiviä on jäljellä keväälle vielä yksi. Tapahtumakalenterista, lehden loppupuolelta voi tarksitaa jo julkaistujen syksyn iltapäivien ohjelmia. Aiheita iltapäiviin voi myös ehdottaa ottamalla yhteyttä vaikka lehden toimitukseen.

Alla vasemmalla: Minna-Kerttu Kekki kirjoitti kirjan isoäidistään Lempi Lempisestä.

Alla oikealla: Anne Tarsalainen esitteli Inkeri-iltapäivässä sukunsa tarinaa käsittelevää novelliaan.





TAPAHTUMAKALENTERI

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulla ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä. Otamme mielellämme vastaan myös muita kuin kerhojen ilmoituksia.

SUOMEN INKERI-LIITTO RY:N 2023 INKERI-ILTAPÄIVÄT:

KEVÄTKAUDEN INKERI-ILTAPÄIVIEN OHJELMAT:

Lauantaina 27.5. klo 9.00 – 15.00
”Valkeasaari ja sen väki”. Risto Toivonen johdattelee kuulijat Valkeasaareen entisten valkeasaarelaisten kanssa.

SYYSKAUDEN INKERI-ILTAPÄIVIEN OHJELMAT:

Lauantaina 30.9. klo 14.00
Anitta Iline esittelee iltpäivässä inkeriläisiä perinneruokia.

Lauantaina 28.10.2023 klo 14.00
Syyskokous liiton jäsenille.

Lauantaina 25.11.2023 klo 14.00
Anni Reuter esittelee väitöskirjansa Inkerinsuomalaisten karkotus, hajaannus ja vastarinta sekä kirjoittamaansa tietokirjan Suomalaiset Stalinin vainoissa (SKS Kirjat).

Lauantaina 9.12.2023 klo 14.00
Joulujuhla

Ilmoitamme ohjelmista myös nettisivuillamme www.inkeriliitto.fi sekä jäsenistölle sähköpostitse. Ohjelmista voi tiedustella myös puhelimitse liiton toimistosta 045 261 2342.

Inkeriläisten kesäjuhlia ei valitettavasti saada järjestettyä tänä vuonna.

Toivottavasti yhteisen tilaisuuden pariin päästään kuitenkin vielä tulevina vuosina.



Hyvinkään Inkeri-kerho
Syksyn 2023 kerhotapaamiset Hyvinkään seurakuntakeskuksessa kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina kello 14.00 seurakuntakeskuksessa.
Tiedustelut: Pj. Leila Salo p. 040 567 7065
leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Tiedustelut:
Inkeri Ojala 040 071 6727
inkeri.ojala@gmail.com
Kokoontumiset: Vuorikatu 37, Lutherin kirkko kuukauden toinen maanantai (13 – 15).

Turun seudun Inkeri-seura
Tapahtumat Varissuon kirkolla, tilaisuudet alkavat kello 14.
La. 4.11. Pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla inkeriläisten muistomerkillä ja kahvitarjoilu Varissuon kirkossa (kunniakäynti klo 12, kahvitilaisuus klo 14)
Ti. 26.12. Joulujuhla Tapaninpäivänä

Muu toiminta:
Terveysneuvonta ja vastaanotto
Käsityö ja askartelukerhot
Päivystys- ja kirjastotoiminta
Inkerin historiaan ja kulttuuriin liittyviä teemailtoja
Nuorten ja lasten toimintaa (kerhot, kulttuuri- ja luontoretket ym.)
Tietokoneen ja puhelimen käytön tukea ikäihmisille
Lauluryhmä Orvokki, uusia jäseniä toivotaan
Viikoittaiset ohjelmat löytyvät seinäilmoituksesta, Facebookista ja puh. 045 668 7628.

Yhteystiedot:
puhelin 045 668 7628
sähköposti tsis.turku@gmail.com
Facebook Turun seudun Inkeri-seura ry
Käyntiosoite Kousankuja 5 A, 20610 Turku Varissuo

Helsingin seudun Inkeri-seura
Anitta Iline
anitta@inkeriseura.com
p. 050 565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894



Hyvää kesää!

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

3 / 2023





Kansikuva: Hetu Lempinen omaasukua Opramei ja tytär Olga Lempinen ja Galina, jonka poika Konsta Tchetchine on kirjoittanut lehteen jutun Lempisten suvusta.

Numero 4/2023 ilmestyy viikolla 51. Aineisto toimitukseen 29.11. mennessä.
Numero 1/2024 ilmestyy viikolla 9. Aineisto toimitukseen 3.2. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 3 / 2023

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342 arkisin klo 9.00–15.00

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2023
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 706 792 367
vihtori.aitman@gmail.com
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

ISSN 1236-9586 (painettu)
ISSN 2670-319X (verkkojulkaisu)

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Juhani Valo



Olisin halunnut, todennäköisesti viimeisessä pääkirjoituksessani, kertoa positiivisia ajatuksia, mutta en suostu valehtelemaan. Nykyinen Venäjä on samanlainen uhka maailmalle, kuin mitä se oli Stalinin aikaan ja silloin pahimmat vainot kohtasivat silloisen Neuvostoliiton vähemmistökansat.

Samalta on näyttänyt Venäjän tilanne vuoden 2023 aikana; kärsijöinä Venäjällä eivät ole Pietarin eivätkä Moskovan asukkaat, vaan osin Venäjällä asuvat etniset vähemmistöt. Miksi näin on, selittynee silkalla suurvenäläisyydellä.

Olisi ollut antoisaa koko maailmalle, mikäli yksi kansallisuus ei olisi halunnut näyttäytyä valtion muille kansoilleen alistajavalloittajan roolissa kuten nyt on tapahtunut, sillä yhdessä toimimisen rikkaus ja voima ovat jääneet näistä syistä toteutumatta.

Toisaalta, eipä ole puhdas ja viaton Suomenkaan menneisyys, sillä maatamme ja sen rikkauksia ovat hallinneet milloin ruotsalaiset, milloin venäläiset ja silloin kun Suomi otti ensiaskeleitaan itsenäisenä valtiona, silloin alkoivat viritä täyteen hehkuunsa äärikansallismielisyytemme joka konkretisoitui Vienan ja Aunuksen retkissämme sekä vihassa suomenruotsalaisia asukkaitamme kohtaan. Niinpä niin.

Olemme kuitenkin kokemassa jotain uutta aikakautta, johon nämä entiset historian lainalaisuudet eivät päde, sillä uskallan ennustaa asiaa, ehkä nopeasti toteutuvaa, ehkä ei, mutta toteutuvaa.

Ilmaston- ja ympäristönmuutos! Pelastaaksemme mitä on pelastettavissa, meidän tulee toteuttaa jotain aivan ennenkuulumatonta, eli valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä, missä ei vallitse mikään - ismi vaan reaalitodellisuus.

En ole kotioloissani vaiennut näistä uhkakuvista, mutta eivät muuttuneet tilanteet maailmalla mutta myös Suomen luonnossa ole jättäneet itselleni epäselvää siitä, että elämän orgaaninen mekanismi planeetallamme on saanut ainakin hikan, ellei peräti flunssan. Niin kummallisia ovat olleet uutiset maailmalta, niin epäuskottavia mutta todellisia, etten pitkän aikaa ilmastoamme ja sen muutoksia seuranneena voisi olettaa jonkin suuren voiman liikahtaneen. Mutta antautua emme sillekään uhkakuvalle saa – kirveen paikka ei ole kaivossa vaan halkoliiterissä yhä edelleen.

En siis heitä kirvestä kaivoon, sillä meillä on mahdollisuutemme ja olen varma, että luonnon eteen yhdessä toimiminen yhdistää kansat ja kansanryhmät ennen pitkää ja silloin ymmärrämme, etteivät diktaattorit missään valtiossa pääse enää alistamaan valtioidensa kansoja, ei millään eikä minkään aluevaltauksen tai etnisen ryhmän perusteella.

Tuon asian suoraan esiin: sorretut kansat tai kansallisuudet eivät tule häviämään, vaan niiden tietoja ja taitoja tarvitaan enemmän kuin koskaan, sillä juuri nämä kansat tuntevat ja tietävät luonnon antimet ja niiden käytön, kun niitä määräävä ja alistava valtio missä päin maailmaa hyvänsä, on sortotoimillaan siihen heidät pakottanut.

Kerran viel' Inkerinmaa ja inkerinsuomalaiset!

Kauneimmat ja lämpimimmät kiitokseni haluan välittää teille jokaiselle, tämä elämänvaiheeni ei unohdu mielestäni milloinkaan! Tulemme tapaamaan toisemme yhteisissä tilaisuuksissamme, mikäli Luoja meille elinpäiviä suo!

Toivottaa Juhani Valo

KAUKOPARTIORITAREIDEN VIIMEISET LEPOSIJAT

Teksti: Kari "Vaiska" Vainio, Kuvat: Arja Vainio



Ajo alkoi marsalkka Mannerheimin metsästysmajalta Lopelta. Viimeisiä odotellaan saapuvaksi paikan päälle.

Laskuvarjojääkärikillan moottoripyöräkerho Airborne Rangers MCC järjesti Kaukopartioritareiden viimeiset leposijat -ajotapahtuman heinä-elokuun vaihteessa 2023. Mukaan oli kutsuttu myös kriisinhallintaveteraanien moottoripyöräkerhon Vaitterit MCC:n partio.

Viikon aikana kiersimme kahdeksan perinnejoukko-osastomme Päämajan kaukopartio-osastoissa palvelleen Mannerheim-ristin ritareiden haudoilla. Viljo Suokasta, joka lepää miinoitetussa kenttähaudassa kaatuneen männyn juurikuopassa Sekeessä lähellä Uikujärven luoteispäätä, muistettiin Askaisten ritaripuistossa.

Ajo alkoi Mannerheimin metsästysmajalta Lopelta ja kiersi Tammelan – Mäntyharjun – Ilomantsin – Lieksan – Oulun – Pellon – Ruotsin Lyckselen sekä Naantalin kautta Askaisiin ja päättyi marsalkkamme syntymäkotiin Louhisaareen. Aikaa tähän meni noin viikko ja kilometrejä kertyi reilut 2 500 km, joista noin neljännes vesisateessa. Kaksikymmentäyksi ratsukkoa kiersi koko reitin, mutta monelle haudalle tuli mukaan alueella asuvia Laskuvarjojääkärikillan ja Vaitterit MCC:n jäseniä.

Laskimme haudoille kuusenhavuseppeleen ritarin muistoksi ja kuuntelimme hänen elämästään kertovan esitelmän, jonka joku kerhomme jäsenistä oli etukäteen valmistellut. Erityisen koskettavaksi tapahtuman teki ritareiden omaisten runsaslukuinen osallistuminen seppeleenlaskuihin. Olen varma, että nämä tilaisuudet pysyvät kaikkien ajoon osallistujien muistissa loppuelämän ajan.

Mielenkiintoinen yksityiskohta on, että kaksi ritaria erottui joukosta siten, että he olivat Neuvostoliiton, siis vihollisvaltion kansalaisia ritarinimityksen saadessaan. Näin oli tietysti vain paperilla, sillä sydämeltään he olivat suomalaisia. Kyseessä ovat tietysti inkeriläisritarit Mikko Pöllä ja Antti Vorho. Mikko on haudattu Mäntyharjulle kappelin hautausmaalle ja Antti puolestaan Ruotsiin Lyckselen Berglundan hautausmaalle.

Tässä ja lehtemme seuraavassa numerossa on luettavissa näiden kahden inkeriläisritarin elämäntarinat.
Aloitamme Pöllän tarinalla.



Timo Hartikainen pitää esitelmää Mannerheim-ristin ritari, luutnantti Mikko Pöllän haudalla Mäntyharjulla.

SISSIKERSANTTI MIKKO PÖLLÄ, MANNERHEIM RISTIN RITARI NUMERO 120

Teksti: Timo Hartikainen

Mikko Pöllä syntyi 16. päivänä syyskuuta vuonna 1916 Valkeasaaressa Inkerissä. Perheen pientila oli Rajajoen itäpuolella, Venäjän ja myöhemmin Neuvostoliiton alueella. Isä Juho palveli ensimmäisessä maailmansodassa tsaarin armeijassa ja taisteli saksalaisia vastaan Riianlahden rannalla.
Pöllä pakeni Stalinin hirmuhallintoa Suomeen kesällä 1933 uimalla yli Rajajoen. Hänen isänsä oli karkotettu Siperiaan ja perhe oli häädetty heidän kotitilaltaan. Suomeen päästyään Pöllä teki erilaisia töitä eri puolella Suomea.

Vuoden 1939 syksyn ylimääräisten harjoitusten aikaan Pöllä työskenteli muurarina rakennustyömaalla Helsingissä. Hän sai kotiinsa vieraita. Päämajan tiedusteluherrat olivat iskeneet silmänsä venäjää taitaviin inkeriläisiin ja itäkarjalaisiin pakolaisiin. Erikoistehtävät odottivat.
”Ilmoittaudun vapaaehtoiseksi, pesin muurauskauhani ja olin valmis lähtemään sinne jonnekin”, Pöllä oli myöhemmin kertonut.

Talvisota syttyi marraskuun 30. päivänä. Samana aamuna kourallinen rajan takaa tulleita miehiä ilmoittautui palvelukseen Viipurin keskuskasarmilla. Alokkaille annettiin kahden viikon sotilaskoulutus, jonka painopiste oli partiotoiminnassa.



Pöllä kertoi myöhemmin, että ”saimme laihanlaiset eväät kaukopartiotoimintaan, sillä kouluttajat eivät vielä hallinneet alaa.”

Pöllä määrättiin Päämajan tiedusteluosastoon kuuluvaan Osasto Kuismaan, jota Sortavalassa johti luutnantti **Into Kuismanen**. Tulikasteensa Pöllä sai tammikuisena pakkasyönä Uo¬maalla. Partio tuli aamuhämärissä erään pienen kylän laitaan. Talojen pihoilla liikkui piippalakkisia miehiä. Kahden talon välisellä aukiolla savusi kenttäkeittiö. Suomalainen neljäntoista miehen partio avasi tulen kohti pahaa aavistamattomia venäläisiä. Vihollisia tuupertui hangelle, mutta osa pääsi talojen suojaan. He avasivat tulen pikakivääreillä, mutta suomalaisiin ei osunut. Lumipukuiset partiomiehet hyppäsivät suksilleen ja laskettelivat loivaa rinnettä alas näkösuojaan. Kaikki pääsivät ehjänä takaisin tukikohtaan.

Kollaan taistelut alkoivat joulukuussa 1939. Tammikuussa 1940 sinne komennettiin myös Osasto Kuisma mukanaan Mikko Pöllä. Joukko majoittui selustassa olevaan korsuun ja mökkiin. Edestä kuului taukoamaton tykkien jyske.
Pöllän omin sanoin: ”Rämmimme linjojen takana ja avoimilla sivustoilla. Tehtävänä oli noukkia kaikki mahdollinen tieto. Selvisimme pelkällä hyvällä tuurilla, emme menettäneet yhtään miestä. Tulokset olivat varmaan laihat, ei meillä ollut osuutta Kollaan kestämisessä. Mutta yritimme aidosti ja innokkaasti tehdä tehokasta partiotoimintaa”.
Pöllä osallistui talvisodan aikana kolmeentoista partioretkeen.

Talvisota päättyi maaliskuun 13. päivänä ja välirauhan aikana partiomiesten koulutus tehostui. Pöllä sai radistikoulutuksen, hänelle opetettiin suomalaisen Kyynel-radion käyttö. Varusmiespalveluksensa Pöllä suoritti vuoden 1940 kesällä, se oli mahdollista, vaikka hän oli edelleen Neuvostoliiton kansalainen. Marraskuussa hänet komennettiin rajamieheksi Suomussalmen Juntusrantaan. Suomessa ei tuona aikana oltu toimettomina, rajan toisella puolella käytiin tietoa hakemassa. Pöllä teki välirauhan aikana neljä tieduste-

lumatkaa, jotka kestivät yhdestä kahteen viikkoa.

”Vuoden 1941 huhtikuussa sain viidentoista kaukopartiomiehen joukossa laskuvarjohyppääjän pikakoulutuksen. Se oli railakas kurssi ja mieleen jäävä elämys. Jatkosotaan lähdimme jo huomattavasti paremmin eväin. Radioyhteydet auttoivat paljon, sillä toimintaan tuli tehoa”, Pöllä kertoi sotien jälkeen.

Suomi hyökkäsi Saksan rinnalla Neuvostoliittoon vuoden 1941 kesällä. Pöllän kiireet alkoivat elokuussa. Ensimmäinen kuukausi oli kiivasta aikaa, hän teki neljä partiomatkaa, joiden välissä oli yhteensä vain neljä vuorokautta lepoa.

Vuoden 1942 helmikuussa suomalaiset päättivät tuhota venäläisten Petrovski Jamin uuden huoltokeskuksen, joka sijaitsi Uikujärven eteläpäässä lähellä Uikujoen suuta Stalinin kanavan itäpuolella. Asialle pantiin sadan hengen tuhoamisosasto. Alikersantti Pöllä oli mukana ryhmän ja puolijoukkueen johtajana. Suomalaiset iskivät ja vihollinen päätti lähettää paikalle lisävoimia. Pöllän taisteluryhmä pysäytti viidenkymmenen auton kolonnan ja esti lisäjoukkojen tulon hävityskohteeseen. Suurin osa autoista tehtiin liikuntakyvyttömiksi. Huoltokeskuksessa Pöllän ryhmä poltti noin viidentoista rakennuksen taloryhmän, jossa oli huomattavia varastoja. Lisäksi ryhmä tuhosi noin kolmekymmentä vihollista.

Ylikersantiksi ylennetty Pöllä oli vuoden 1942 loppuun tultaessa tehnyt yli kolmekymmentä partiomatkaa ja viettänyt noin 150 vuorokautta vihollisen selustassa. Hänet nimitettiin Mannerheim-ristin ritariksi 1. päivänä elokuuta vuonna 1943. Perusteluissa mainittiin muun muassa:
– Ylikersantti Pöllä on partiomiehenä ja partion johtajana osoittanut esimerkillistä mieskohtaista rohkeutta ja aloitekykyä,
– Annetut tehtävät ovat aina tulleet täytetyiksi. Usein hurjissakin kahakoissa Pöllä on esimerkillään vaikuttanut koko partion tuloksen onnistumiseen,
– Lisäksi Pöllä on erinomaisena radiosähköttäjänä loistavasti hoitanut partioiden radioyhteyksiä. Näin hän on myötävaikuttanut sodanjohdolle tärkeiden tietojen nopeaan perille saattamiseen,
– ”Sitä paitsi Pöllä on kaikilla partiomatkoilla osoittautunut ehdottomasti kestävimmäksi mieheksi, joka muun muassa talvisin avaa latua tuntikaupalla kun muut ovat jo aivan poikki”.

Nimitysperusteluiden mukaan Pöllän suoritukset ja saavutukset on luettava suomalaisen sotilaan uljaimpien ja kunniakkaimpien saavutusten joukkoon. Ylipäällikkö Mannerheim ei päässyt sairauden vuoksi ojentamaan ristiä Pöllälle vaan tehtävän hoiti hänen sijastaan kenraali Tuompo.

Pöllän viimeinen partiomatka syvälle linjojen taakse oli vielä kesken, kun aselepo tuli voimaan syyskuussa 1944. Hänen partionsa oli tiedustelemassa Semjärven alueella, kun partio sai radiolla yllättävän käskyn 5. syyskuuta: ”Palatkaa kotiin, vihollisuudet lopetettu.” Tämän jälkeen partio vaelsi vielä jalkaisin reilun viikon halki erämaiden venäläisiä vältellen, kunnes se saapui Suomen puolelle Himolnajärven rantaan ja sai yhteyden omiin joukkoihin.

Sotien jälkeen Pöllä palveli vuoden Porkkalan rajavartiostossa. Hän hankki Suomen kansalaisuuden. Vuoden 1946 tammikuussa punainen Valpo pidätti Pöllän epäiltynä asekätkennästä. Hänet kuitenkin vapautettiin kahden vuorokauden kuluttua. Pöllä huolestui, hän pelkäsi luovutusta Neuvostoliittoon. Hän pakeni saman tien laittomasti Rovaniemen ja Aavasaksan kautta Ruotsiin metsätyömieheksi. ”Vuosi vierähti siellä oi-



Mannerheim-ristin ritari Mikko Pöllän hauta sijaitsee Kappelin hautausmaalla Mäntyharjulla.

kein mukavasti. Sitten jatkoin matkaani kohti länttä Norjaan ja edelleen Jamaikan ja Kolumbian kautta Venezuelaan", Põllä kertoi.
Caracasissa Põllä sai työpaikan Ruotsin suurlähetystöstä, jossa hän hoiti erilaisia yleismiehen tehtäviä, toimien muun muassa tarjoilijana. Põllä kuitenkin kyllästyi lähetystön orjakomentoon ja päätti lähteä. Tämän jälkeen hän työskenteli timpurina muun muassa puolalaisten emigranttien rakennusliikkeessä.
Vuonna 1948 Põllä kohtasi pari suomalaista, jotka valmistivat ja myivät pyhimyksenkuvia. Põllä lähti mukaan hankkeeseen ja kauppa kävi, kunnes kaverit riitaantuivat.

Öljytuloillaan rikastuneessa Venezuelassa rakennustoiminta oli vilkasta ja ammattimiehiä tarvittiin. Põllä sai heti töitä ja myöhemmin hän toimi myös itsenäisenä rakennusurakoitsijana. Vuonna 1956 Mikko Põllä ylennettiin luutnantiksi siitä huolimatta, että asui ja eleli Venezuelassa. Põllän ansiona lienee ollut, että hän toimi vuonna 1954 Caracasissa pidetyissä ammunnan MM-kisoissa suomalaisten tulkkina.

Mikko Põllän sanoin: "Tulin Caracasissa erinomaisesti toimeen, kertyi säästöjäkin. Olisin voinut jäädä sinne, vaikka loppuiäkseni. Mutta sitten iski aivan vastustamaton Pohjolan kaipuu. Päätin palata kotiin."
Elettiin vuoden 1964 syyskuuta, Põllä oli juuri täyttänyt 48 vuotta. Tuttavansa avulla Põllä pääsi töihin Geologisen tutkimuslaitokseen. Vuonna 1977 hän jäi eläkkeelle. Põllä asui Ulvilantiellä Munkkivuoressa.

Mannerheim-ristin ritari Mikko Põllä kuoli 28. päivänä huhtikuuta vuonna 1994. Hänet on haudattu Kappelin hautausmaalle Mäntyharjulla.

Lähteet: Robert Brantberg: Sissikersantti Mikko Põllä – kaukopartioritari, Ilmari Hurmerinta ja Jukka Viitanen (toim.): Suomen puolesta – Mannerheim ristin ritarit 1941–1945.



Kokouskutsu

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen syyskokous jäsenille pidetään lauantaina, lokakuun 28. päivänä 2023 klo 14.00 Karjalatalolla Inkeri kodissa Käpylänkuja 1, 00610 HELSINKI

Käsitellään säännöissä syyskokoukselle määrätyt asiat.

Äänivaltuutettuja ovat v. 2023 jäsenmaksunsa maksaneiden jäsenjärjestöjen valtuuttamat henkilöt sekä ne hallituksen hyväksymät henkilöjäsenet, jotka ovat maksaneet v. 2023 jäsenmaksunsa.

Hallitus



VALKEASAAREN LEMPISTEN SUVUN TARINA

Konsta Tchetchine

Olen **Konstantin (Konsta) Tchetchine, Hetu** ja **Pekko Lempisen** tyttärentyttären poika. Muutin Pietarista Suomeen vuonna 1992 vastavalmistuneena diplomi-insinöörinä. Muistan lapsuudestani ajan, kun vierailimme usein Valkesaaressa isoäitini Annan siskon, **Marian Ukkosen** (o.s. Lempinen), luona. Hän leipoi kylän parhaimpia mustikkapiirakoita ja hänen puutarhassaan kasvoi makeita mansikoita. Vietimme aikaa terassilla nauttien teestä ja kahvista sekä maistelimme Marian puolukkahilloa. Muistan myös Maria-tädin taitavana metsämarjojen poimijana. Lapset saivat leikkiä pihalla Sirkka-nimisen kissan kanssa. Maria-tädin puheessa sekoittuivat venäläiset ja suomalaiset sanat. Vanhemman sukupolven kanssa hän keskusteli aina suomeksi.



Pekko Juhonpoika Lempinen

Maria-täti oli kummini ja myös äitini kummi. Hän kertoi tarinan siitä, miten äitini vietiin kärryissä kastettavaksi Valkeasaaren kirkkoon vuonna 1931. Maria-tädiltä kuulin tarinoita sekä hänen omasta elämästään että kaukaisista sukulaisistamme, joita asui Suomessa sekä Venäjän Karjalassa ja myös Virossa. Lempisen sukua kokoontui 1970- ja 1980-luvuilla Valkeasaarella muutaman vuoden välein. Ihmiset saapuivat sinne Petroskoista ja Virosta asti. Nämä kohtaamiset olivat täynnä mielenkiintoisia tarinoita ja ne herättivät kiinnostukseni sukuni historiaan.

Olen ollut Pietarin Inkeri-liiton jäsen vuodesta 1992 ja liityin Suomen Inkeri-liittoon vuonna 2017 palattuani Suomeen Kiinasta lähes 10 vuoden työkomennukselta.
Sukututkimusharrastukseni sai vauhtia 2000-luvun alussa tavatessani **Risto Toivosen** ja **Pirkko Koson**. Olen käynyt Riston järjestämillä sukututkimuspäivillä ja tehnyt hänen kanssaan matkan Valkeasaareen suvun alkuperäisille asuinalueille.
Olen hyödyntänyt tietojen etsinnässä Leningradin oblastin/ Pietarin alueen arkistoja, Suomen kansallisarkiston resursseja sekä internetissä saatavilla olevaa tietoa. Yksistään sukulaisilta kuullut tarinat ovat olleet arvokas lähde.

Nykyään sukupuuni löytyy MyHeritage-verkkosivuilta ja siihen on kertynyt tuhansia nimiä – suurin osa Pohjois-Inkeristä ja Karjalankannakselta. Sukupuussani esiintyviä nimiä ovat mm. Ihalainen, Vorho, Savolainen, Hokkanen, Suokas, Karvanen, Kolmkesänen ja Vehviläinen.

Lempiset

Keväällä 2023 Risto Toivonen pyysi minua esittelemään Valkeasaaren pitäjän Suontaan kylän Lempisen suvun jäseniä. Suvussa kiertävä tarina kertoo, että Lempiset olisivat lähtöisin Tornionjoki-laaksosta, mutta tarkkaa lähtöaikaa Lapista etelään ei tiedetä. Stolbovan rauhan sopimuksen jälkeen Lempisiä on kuitenkin löydettävissä Pohjois-Inkeristä Valkeasaarelta ja Suomen puoleisista naapuripitäjistä kuten Kivennavalta ja Muolaasta.
Suontaan kylään asettuivat esiisämme jo 1700–1800 -lukujen taitteessa. Sukupuuni sisältää paljon suomalaisia sukunimiä ja avioliitot solmittiin etupäässä luterilaista uskontoa tunnustavien kesken. Suontaan kylässä harjoitettiin maataloutta.

Lempisen suvun lähihistoriasta

Minun isoisoisäni **Pekko Juhonpoika Lempinen** oli syntynyt 1882 Valkeasaaren Suontaan kylässä ja isoisoäitini oli **Hedvig Juhontytär Opramei** oli syntynyt 1884 Mottorin ky-

lässä. Hetu Oprameilla ja Pekko Lempisellä oli kahdeksan lasta, seitsemän tytärtä (Anna, Maria, Helena, Kristiina, Lyyli, Olga, Lilja) ja yksi poika Juho. Lapset syntyivät vuosien 1906–1926 välillä Suontaan kylässä. Isoäitini Anna oli lapsista vanhin. Perhe oli taloudellisesti hyvin toimeentuleva ja kaikki sen jäsenet tekivät ahkerasti töitä.
Lempisten talo, Pekkola, oli suurehko maatila. Yhteensä oli 20 hehtaaria peltoa ja 20 hehtaaria niittyä. Yksi pietarilainen perhe vuokrasi Pekon tilalla sijaitsevan mökin 20 vuoden aikana. Talossa oli 15 lehmää, kaksi hevosta sekä sikoja että kanoja. Kun tyttäret menivät naimisiin, he saivat lehmän myötäjäisiksi. Pidettiin aina isot hääjuhlat. Marian häissä oli noin 300 vierasta. Mutta vain kolme tytärtä Anna, Maria ja Helena sai lehmänsä. Loput lehmistä otettiin kolhosiin 1930 luvulla ja perheelle jätettiin vain yksi lehmä.

Vanhimmat tyttäret kävivät myymässä maitoa Systerbeckissa ja Leningradissa, nykyisessä Pietarissa. Hevonen oli niin fiksu, että se tiesi missä vakioasiakkaat asuvat ja pysähtyi aina oikeaan osoitteeseen. Yksi myyntipaikka oli Liteiny-pääkadulla. Sille pääkadulle vuonna 1931 rakennettiin Pietarin alueen NKVD:n päämaja, joka sai nimen "Iso Talo". Myöhemmin tästä tuli surullinen vitsi: miksi sen nimi oli Iso Talo? Koska sen ikkunoista näkyi Siperia.

Bolshevikit nousivat valtaan Venäjällä lokakuussa 1917 ja samana vuonna Suomi itsenäistyi irtautuen Venäjästä. Valkeasaaresta, joka oli rajapitäjä, pakeni monia ihmisiä Suomeen vuodesta 1919 lähtien. Lempisen perhe kuitenkin pysyi kotiseudullaan Suontaan kylässä. Kuten jo mainitsin, äitini kastettiin Valkeasaaren kirkossa vuonna 1931. Isoäitini nuorin sisko, Lilja, on kertonut tarinan siitä, miten Valkeasaaren kirkkorakennus päätettiin lopullisesti sulkea vuonna 1935. Yhtenä päivänä paikalle saapuivat sotilaat. Kirkon sisällä oli yövartija, joka kieltäytyi poistumasta. Yksi sotilaista yritti ampua häntä, mutta kirkon sisällä ase ei jostain syystä lauennut. Vasta kirkon ulkopuolella ampuminen onnistui.

11. toukokuuta 1936 sotilaat koputtivat Pekkolan talon ovia. Pekon perhe karkotettiin pieneen Sharapovon kylään, Vologdan alueelle 700 kilometrin päähän kotiseudulta. Samaan kylään muutettiin Pekko, Hetu, Lilja, Olga ja Juho. Heille annettiin kolme päivää kerätä matkalle otettavia tavaroita. Pekko ehti haudata metsään muutamia arvokkaimpia tavaroita mm. ison perheraamatun, astioita ja työkaluja. Etsinnöistä huolimatta emme ole onnistuneet löytämään kätköpaikkaa. Aluehan lyötiin maan tasalle kahdessa sodassa, talvi- ja jatkosodassa. Pekko oli erittäin taitava käsistään. Hän osasi taittaa uunin, tehdä puuhuonekaluja ja jopa tehdä saappaita. Uudessa talossa hän korjasi kaiken ja teki uudet huonekalut.
Vuonna 1937 maaliskuussa NKVD tuli hakemaan Pekon uudesta kodista. Pekko kuoli vuonna 1944 vankileirillä. Joko hänet ammuttiin tai hän kuoli siellä sairauteen. Tarkkaa kuolinsyytä ei vieläkään tiedetä. Paikka on myös tuntematon.

Pekon vanhemman tyttären Annan perhe karkotettiin myös Vologdan alueelle, Markovon kylään. Vuonna 1940 Anna palasi takaisin kotiseudulleen lastensa kanssa. Muut Pekon lapset jäivät karkotuspaikalle. Palanneet taistelivat oikeudessa saadakseen talonsa takaisin. Mummollani Annalla oli tuolloin jo viisi lasta. Sitten 22. heinäkuuta 1941 alkoi sota Neuvostoliiton ja Saksan välillä. Syyskuussa 1941 perhe siirrettiin Levashovon kylään lähelle Leningradia, sillä sotatoimet olivat jo käynnissä. Saksalaiset etenivät nopeasti ja syyskuussa 1941 alkoi Le-



Suontaan tytöt: vas. seisoo Kristiina Lempinen, vas. istumassa Helena Lempinen ja oik. istuu Anna Lempinen.

ningradin piiritys. Piirityksessä noin miljoona ihmistä menehtyi, joista 90 % kuoli nälkään.

Vuonna 1941 tehtiin päätös "saksalaisten ja suomalaisten pakkosiirrosta Leningradin lähialueilta". Ilmeisesti tarkoituksena oli estää suomalaisten siirtyminen vihollisen puolelle joko Suomeen tai Saksaan. Suurin osa inkerinsuomalaisista, noin 28 000, karkotettiin maaliskuussa 1942. Äitini perheen pitkä ja vaarallinen matka Siperiaan alkoi 29. maaliskuuta 1942. Ainoa pakotie kaupungista oli jäätie Laatokan etelälahden yli ja sitä kutsuttaan "Elämän tieksi".
Ensin karkotetut tuotiin Laatokan länsirannalle Vaganovon kylään odottamaan kuljetusta pienillä kuorma-autoilla 30 kilometrin mittaista jäätietä pitkin itärannalle Kobonaan. Saattueessa oli 10 autoa, ja ne ajoivat 100 metrin välein. Autojen ovet pidettiin auki, jotta kuljettajalla olisi mahdollisuus hypätä ulos autosta saksalaisten ampumien pommin sattuessa kohdalle. Moni auto vajosi jäihin. Usein kuski ja matkustajat eivät ehtineet hypätä pois. Äitini kertoi nähneensä, miten edessä ajava auto upposi pommituksen seurauksena eivätkä kaikki matkustajat selvinneet hengissä. Muut autot joutuivat kiertämään syntynyttä avantoa.

Osa Kobonaan selvinneistäkin menehtyi, ei suinkaan nälkään, vaan liiallisen syömisen aiheuttamiin ongelmiin. He söivät heti kaikki saamansa ruoka-annokset. Leningradin piirityksen aikana päivittäin saatava ruoka oli vain 125 grammaa leipää. Nälästä kärsiville suuri annos ruokaa osoittautui kohtalokkaaksi.
Kauttakulkupaikasta Anna ja viisi lasta lähetettiin junalla Siperiaan Krasnojarskiin. Matkaa sinne kertyi 4 600 kilometriä ja se kesti kaksi kuukautta. Vaunuissa ei ollut edes vessoja. Ainoa varuste oli pieni lämmitysuuni. Matkan aikana paljon ihmisiä, erityisesti lapsia, menehtyi ja ruumiit jätettiin pysähdyspaikoille. En edelleenkään ymmärrä, miten isoäitini Anna selvisi tuosta matkasta viiden lapsensa kanssa. Vanhin tyttäristä, äitini, oli tuolloin 10-vuotias ja nuorin poika oli vasta 2-vuotias. Lisäksi matkan aikana Anna oli raskaana ja synnytti nuorimman tyttärensä sitten Siperiassa.


Juho Pekonpoika Lempinen ja Ida Lempinen ensimmäinen vaimo.

Juna saapui Krasnojarskiin toukokuussa 1942. Sieltä heidän oli kuljettava vielä 230 kilometriä Novonikolskin kylään, joka tuli sitten olemaan heidän asuinpaikkansa seuraavien vuosien ajan. Perheelle annettiin asunnoksi puolikas talosta ja jotkut paikalliset auttoivat lapsiperhettä. Suuri ruoka-apu oli metsästä saadut sienet ja marjat. Anna joutui käymään paikallisella miliisiosastolla ilmoittautumassa kerran viikossa. Perhe hankki myös pienen possun, joka nukkui lasten kanssa kylminä öinä. Ennen nukkumaanmenoa possu pestiin aina puhtaaksi.

Erityinen siirtokuntajärjestelmä purettiin 12. tammikuuta 1946, mutta siitä huolimatta inkeriläisiltä evättiin mahdollisuus palata kotiseuduilleen. Onneksi Annan miehen veli sai luvan tuoda perheen pois Siperiasta, mutta ehtona oli, ettei lähelle suuria kaupunkeja saanut asettautua. Annan perhe muutti Karjalankannakselle Ilolan kylään (Ilokylä) Suulajärven rannalle. Lapset saivat kuitenkin opiskella Pietarissa. Anna kuoli Ilolan kylässä vuonna 1955.
Hetu muutti tyttärensä Olgan luo Tsalnaan lähellä Petrosikoita, jossa Olga oli työssä paikal-

lisessa metsänhoitotilassa. Hetu kuoli Tsalnassa 98-vuotiaana. Kristiina muutti Viroon ja kuoli vuonna 2000. Lilja jäi asumaan Vologodan alueelle. Hänen lapset ja lastenlapset asuvat myös siellä.
Perheenjäsenet rehabilitoitiin vasta 3. heinäkuuta 1997.

Vielä lyhyesti Lempisen perheen muista jäsenistä, jotka olivat 1940-luvulla Suomessa.
Pekko Lempisen ainoa poika Juho, joka oli syntynyt vuonna 1915, otettiin vuonna 1938 puna-armeijaan, mutta kahden kuukauden kuluttua hänet vapautettiin palveluksesta. Hänet luokiteltiin "epäluotettavaksi syntyperänsä perusteella". Siitä huolimatta vuonna 1941 hänet otettiin jälleen puna-armeijaan Saksan ja Neuvostoliiton välisen sodan alettua. Samana vuonna joukkue, jossa Juho palveli, piiritettiin ja vangittiin rintamalla. Juho kysyi suomalaiselta sotilaalta suomeksi: "Löytyykö tulitikkuja?". Sotilas oli hämmästynyt siitä, että Juho puhui suomea, minkä jälkeen Juho selitti olevansa inkeriläinen. Hän ilmaisi halunsa liittyä Suomen armeijaan.
Juho liittyi sotilaaksi kaukopartioyksikköön Kemijärvelle erillinen pataljoona 4:ssa, missä hän palveli vuosina 1941–1944 ja sai korpraalin arvonimen. Sodan jälkeen Juho oli töissä maatilalla Lahdessa.
Välirauhansopimuksen 10. artiklan mukaan Suomi sitoutui palauttamaan kaikki maahan tuodut neuvostokansalaiset ja Neuvostoliiton johtama valvontakomissio vaati inkeriläisten palauttamista Neuvostoliittoon. Tietäen tämän Juho suunnitteli syksyllä 1947 pakenevansa Ruotsiin. Päivää ennen lähtöään hän kävi Helsingissä ja poliisi pidätti hänet kaupungin keskustassa. Myöhemmin selvisi, että hänet oli ilmiantanut tuttu henkilö. Juho vietti neljä kuukautta vankilassa Katajanokalla Helsingissä ja vuoden 1948 alussa hänet luovutettiin Neuvostoliitolle.

Kun hänet vietiin Helsingin rautatieasemalla junaan, hän huusi vaunun rappusilta "Eläköön Suomi". Junan vartija löi häntä ja työnsi vaunuun. Seuraava pysäkki oli Norilskin kaivoskaupunki 4000 kilometrin päässä. Juhoa odotti 25 vuoden vankeustuomio. Hän ei ollut halukas kertomaan näistä ajoista, mutta mainitsi kerran, että kaivoksessa nostettiin usein malmin mukana ruumiita. Norilskissa vuosina 1935–1956 vankien kokonaismäärä oli noin 500 tuhatta ihmistä. Kerran häntä rangaistiin ja jätettiin kaivokseen maan alle useiksi päiviksi. Siitä lähtien Juho kärsi silmäongelmista, mikä liittyi pitkään pimeässä oloon.
Stalinin kuoleman jälkeen monien saamat syytteet tutkittiin uudelleen. Juhokin vapautui vuonna 1957 vietettyään yhdeksän vuotta leirillä. Hän saapui muiden Lempisten luo Petroskoihin ja silloin selvisi, että hänen vaimonsa oli ehtinyt uuteen avioon. Vaimo oli luullut Juhon kuolleen, kun tästä ei ollut kuulunut mitään moneen vuoteen. Jonkin ajan kuluttua Juho avioitui entisen kotikylänsä tytön **Lyyli Antintytär Akkasen** kanssa. Vuonna 1974 Juho sai tietää, kuka ilmiantoi hänet Valpolle sodan jälkeen ja minkä vuoksi hän sai 25 vuoden vankeustuomion. Juho antoi anteeksi tälle henkilölle.

Vuonna 1989 Leningradiin saapui YLE/FST:n kuvausryhmä tekemään dokumenttielokuvaa nimeltä "Ulla Inkerinmaalta". Dokumentin aiheena oli Hetu ja Pekko Lempisen Helenatyttären lapsen, Ullan kohtalo. Myös Juho oli osallisena kuvauksissa. Toimittaja kysyi Juholta: "Kun sinulla on ollut niin vaikea elämä, oletko katkera?" ja tähän Juho vastasi lyhyesti: "Olen kiitollinen." Uskonto auttoi häntä selviytymään. Hän antoi oman maapalstansa Petroskoissa kirkon rakentamiseen ja osallistui aktiivisesti sen pystyttämiseen. Yllättäen 1980-luvulla Juho sai kirjeen Suomesta, missä hänet kutsuttiin Kemijärvelle vastaanottamaan kunnianmerkkiä. Juho itki saatuaan tämän kirjeen. Juho kuoli vuonna 1995 Sennaya Guban kylässä lähellä Petroskoita.
Helena Pekontytär Kuparinen (o.s. Lempinen, syntynyt 1910) ja **Unelma Kuparinen**.

Helena oli Hetun ja Pekon kolmanneksi vanhin tytär. Hän meni naimisiin Tuomas Juhonpoika Kuparisen kanssa, joka oli syntynyt Valkeasaaren Merituitun kylässä ja he saivat pojan ja ja tytön. Tuomas taisteli talvisodassa Suomen puolella ja kuoli vuonna 1942 vammoihinsa Viipurin sairaalassa. Perhe karkotettiin vuonna 1936 Bolshaya Visheraan, Novgorodin alueelle. Helena oli siellä töissä lasitehtaalla. Vuonna 1937 sattui onnettomuus ja Helena jäi junan alle. Kolmevuotias Yrjö ja vuoden vanha Unelma jäivät äidittä.

Helenan sisko **Kristiina Pekontytär Lempinen (Halinen**) otti Unelman hoiviinsa. Jatkosodan alettua Helena ja Unelma evakuoitiin syksyllä 1941 Suomeen. Aluksi he olivat Miehikkälän leirillä 7 kuukautta, mistä he siirtyivät Lahteen. Kristiina oli siellä töissä sairaalassa. Lahdessa Unelma sijoitettiin orpokotiin, koska Kristiinalla oli huollettavanaan leirillä syntynyt lapsi. Unelmalle ilmaantui Helsingistä adoptiovanhemmat ja tyttö sai adoptioveljen ja -mummon sekä sen lisäksi uuden nimen Ulla. Kristiina joutui Siperiaan lapsensa kanssa.

Karkotuksen jälkeen hän muutti Viroon.
Sodan jälkeen viranomaisten oli suostuttava inkeriläisten orpolasten palautukseen Neuvostoliittoon. Ullaakin etsittiin poliisin toimesta, mutta adoptioperheen neuvokkuuden ansiosta tyttö säästyi palautukselta. Ulla kertoo vuonna 2012 ET-lehdelle antamassaan haastattelussa *(Lapsuus piilossa),* miten häntä piiloteltiin eri perheissä, eri paikkakunnilla ja eri nimillä ja annettiin ymmärtää, että hänet olisi lähetetty Ruotsiin vaikka todellisuudessa hän asusti ruotsinkielisellä alueella Pohjanmaalla.

Ullan mieltä askarrutti vuosien ajan Yrjö-veljen kohtalo. Yrjöveli oli jäänyt Neuvostoliittoon. Eräänä päivänä vuonna 1962 tuli puhelu Helsingistä. Ullan uusi adoptioisoäiti Teresa tilasi Ruotsissa ilmestyvää sanomalehteä "Isien usko" ja siitä löytyi ilmoitus:
"Yrjö Kuparinen etsii Valkeasaaressa syntynyttä siskoaan Unelma Kuparista".
Jollakin käsittämättömällä tavalla Yrjö oli löytänyt Moskovassa ruotsalaisen turistin ja pyytänyt tätä julkaisemaan laatimansa ilmoituksen. Yrjöllä oli käsitys, että siskonsa Unelma asuisi Ruotsissa. Tulkkia apuna käyttäen Ulla kävi kirjeenvaihtoa Yrjön kanssa. He ehtivät tavata vain kerran Leningradissa ennen Yrjön kuolemaa.
Ulla teki useita matkoja eri puolille Neuvostoliittoa, missä tapasi sukulaisiaan. Kuten mainitsin, hänen tarinastaan YLE/FST teki vuonna 1989 dokumenttielokuvan "Ulla från Ingermanland". Elokuva on nähtävissä Youtubessa. Vuonna 2019 Ulla kirjoitti myös elämäkerran "Pakenemassa Stalinin varjoja" (Flykt undan Stalins skugga). Elämäkerta on saatavilla englanniksi ja ruotsiksi.

Maria Pekontytär Ukkonen (o.s. Lempinen, syntynyt 1908) oli kummitätini ja Hetun ja Pekon toiseksi vanhin tytär. Hän meni naimisiin Kaljalan kylästä kotoisin olleen Antti Paavonpoika Ukkosen kanssa. He ehtivät saada kaksi poikaa. Perhe karkotettiin vuonna 1936 Bolshaya Visheraan, Novgorodin alueelle. Maria oli siellä töissä lasitehtaalla siskonsa Helenan kanssa. NKVD vangitsi Antin vuonna 1938, minkä jälkeen hänen kohtalonsa oli arvoitus. Vasta vuonna 1991 Maria sai ilmoituksen, että Antti oli ammuttu Levashovossa lähellä Pietaria muutaman viikon vangitsemisen jälkeen. Maria pyysi viemään hänet sinne. Kävimme yhdessä Levashovon metsässä, missä joidenkin arvioiden mukaan olisi yli 45 000 ruumista joukkohaudoissa. Suurin osa näistä ihmisistä oli ammuttu etnisistä syistä vuosina 1937–1953. Karkotuksen jälkeen Maria halusi päästä asumaan Valkeasaareen ja kuoli siellä 96-vuotiaana. Maria on haudattuna Systerbeckin hautausmaalle.

Kiitos

Sukututkimukseni jatkuvat. Haluaisin sydämellisesti kiittää niitä henkilöitä, jotka auttavat minua tässä tehtävässä. Saan paljon apua **Pirkko Kosolta** ja **Risto Toivoselta**.

Miksi teen tätä? Haluan, että lapseni tulisivat tuntemaan juurensa ja että myös muut ihmiset saisivat paremman käsityksen inkerinsuomalaisten kohtaloista. Syntymäaikojen ja -paikkojen lisäksi on oleellista tallentaa ihmisten tarinat. Keräämieni tarinoiden kautta haluan välittää sukumme historiaa ja kokemuksia tuleville sukupolville. Tutkimustyön tarkoitus on myös varmistaa, etteivät Inkerin kansan vaikeat koettelemukset unohdu eivätkä toistu.

Sukututkimus on auttanut minua ymmärtämään paremmin juuriani ja niitä vaiheita, joita sukuni on kulkenut. Se on ollut syvästi palkitseva harrastus, joka on yhdistänyt minut suvun historiaan ja auttanut minua säilyttämään perinteitä ja tarinoita. Minä löysin myös uusia sukulaisia. Tulevaisuudessa aion jatkaa tutkimustyötäni ja toivon, että voimme yhdessä säilyttää ja kunnioittaa inkerinsuomalaisten perintöä.

INKERILÄISTEN LAULUN JA TANHUN VOIMAA – KYNNYS KÄVVEEN LÄMPENÖÖ, KÄYMÄTÖIN KYLMENEE!

Teksti: Tarja Ruohonen Kuvat: Asta Ahola-Salovaara

Inkeriläisten 32. laulu- ja tanhujuhla. Nouse Inkeri ry:n järjestämä Viron inkerinsuomalaisten laulu- ja tanhujuhlan pidettiin 7.–9.2023 Viron Harjumaalla Padisen luostarin alueella.

Padisen Luostari sijaitsee 45 kilometriä Tallinnasta länteen viehättävissä maisemissa, historian henkäilyissä. Täällä inkeriläiset ystävineen saivat kokoontua yhteisten kohtalonvaiheiden ja muistojen äärelle. Tunteiden risteily oli varmasti monisäikeistä, mutta yhdessä laulaen ja tanssien mennyttä työstettiin jälleen kerran himppasen pienemmäksi ja ilo piirun verran isommaksi. Hyvin elävästi minulle aukeni Astan avulla Padisen vanha luostaritaide ja alueen erityislaatuisuus, jonka suojissa sukulaiskansojen oli riemullista kohdata, laulaa ja tanssia. Heinäkuun 8. päivänä juhla alkoi kahdelta Pöllkülan muistolehdossa, jossa luettiin vaikuttava runo inkeriksi. Runo kertoo Tuuterin miehestä ja alkaa: ”Äitiseni, rakkahani, emoni, miun kultani, luet ain Tuutarista, huastoit sorjast synnyinmuasta, puhuit kauniista kirkost, Tuutarin mäen ilosta.”

Muistolehdosta siirryttiin hiljentymään Paldiskin kaupungin hautausmaalle inkerinsuomalaisille omistetun muistokiven luokse.



Seminaari ja musiikkia
Kallasten majoituspaikan hienoissa puitteissa juhlaväki osallistui seminaariin, joka tarjosi ajateltavaa ja tietoa aiheesta ”Suomen ja Viron papit inkerinsuomalaisia palvelemassa ja sielunhoitoa tarjoamassa vuosina 1921–1991.” Seminaarin jälkeen vietettiin rentouttava, osallistujia yhdistävä ja vahvistava nuotioilta.

Sunnuntaina Padisen luostari sai kuulla iloisten laulujen ja tanhujen harjoitukset, joiden jälkeen liput nousivat salkoihin Padisen kulttuuritalolla. Siellä pidettiin myös avauspuheet ja yhteislaulut. Erikoisen soittimen - säkkipillin - säestyksellä lippuja hulmuttaen siirryttiin Padisen luostarinkirkkoon, jossa Jumalanpalveluksen piti pastori **Tomi Kallanne**.

Kirkon jälkeen saatiin nauttia riemukkaista esityksistä luostarin alueella ja sen ympäristössä. Lauluina raikuivat katrillit, valssit ja polkat, muun muassa *Maamme/Mu isamaa*, inkeriläisten kansanlaulu *Omal maal, Inkerin valssi* (**Vladimir Kokko** ja **Valdo Preema**), *Nouse Inkeri*



(**Mooses Putro**), *Kesäillan valssi* (**Oskar Merikanto**) sekä *Sininen ja valkoinen* (**Jukka Kuoppamäki**).

Välittömiä kohtaamisia
Asta kertoi, että hänen juhlaansa kohotti erityisesti inkeriläisten välittömyys ja ystävällisyys. Hän sai yhtäkkiä lahjaksi hatun! Kieliongelmat ratkottiin viro-suomi -sanakirjalla, käsillä puhuen, arvaillen ja naurua helskytellen! Tanssien ja laulaen satapäisen kulkueen riennossa Asta tunnisti kaipuuta ja kysymyksiä, mutta myös hyvää mieltä ja yhteyttä esivanhempiinsa.

Juhlaväki oli pukeutunut kansallispukuihin, naiset fereseihin, Astakin omaansa. Pitsikoristeiset säpsät, pikkuhatut hatut, koristivat monien hiuksia. Inkeriläisten käsityötaito on ihailtavaa, sillä kaikki puvut oli koristeltu huolella ja monipuolisesti. Tässä ajattelen lämmöllä anoppiani, joka oli aivan hurjimustaitoinen ja nopsakas käsitöissä. Hän hallitsi kangaspuut, ompelukoneet, neulat, puikot ja virkkuukoukut.

Yksisarvinen ja keto-orvokki
Juhlan vaakunaeläin on yksisarvinen, myyttinen olento, hyveellisyyteen ja puhtauteen ohjaava eläin. Se toimii hyvän ja pahan välisessä taistelussa. Padisen luostarin konsolin yksisarvisen hännän kärkeä koristaa lilja-aihe. Lilja on synonyymi Neitsyt Marian neitsyydelle ja puhtaudelle. Itsepäinen ja tavoittamaton yksisarvinen tottelee vain Neitsyttä, pyhyyden lähdettä maan päällä. Luostarin alkuperäisasukkaille, sisterssiläisille, Maria-kultti edusti ritarikunnan alkuajoista, 1300-luvulta, lähtien hurskauden pyrkimyksiä, joita luostarin asukkaat tavoittelivat.

Keto-orvokista, viola tricolorista, tuli vuodesta 1996 alkaen Inkerin kansalliskukka Inkerin kulttuuriseuran järjestämässä kilpailussa. Kolmivärinen, vaatimaton kukka kuvaa inkerinsuomalaisten monipuolista elämää ja sitkeyttä sekä lipun ja vaakunan värejä. Orvokki symbolisoi myös rakkautta ja uskollisuutta. Asta oli ostanut somat orvokit korviinsa. Viesti kulkee.

Maa päällään ihmeitä kantaa! Sain kutsun Suomen Inkeriliittoon Anne Tarsalaisen Juuret ja siivet -kirjan julkistamistilaisuuteen. Kirjan aiheen kiinnostavuuden lisäksi ajatukseni oli saada ideoita oman kirjani vastaavaan vaiheeseen. Ihme tapahtui, kun tilaisuus sai osaltani aivan uuden merkityksen tutustuessani Asta Ahola-Salovaaraan. Hän pyysi minut mukaansa Viron Harjumaalle inkerinsuomalaisten laulu- ja tanhujuhlaan. Lilja-anoppini on kotoisin Lempaalasta, joten innostuin ja lupasin kirjoittaa juhlasta. Lähtöni kuitenkin estyi, mutta lupaus kirjoittamisesta pitää, kun kasaan juhlatunnelmia Astan innoittamien kokemusten ja runsaan kuvakavalkadin pohjalta.

Anoppini on kertonut niukasti Inkerin ajoistaan, joten arvaan, että lähdön muistot ovat yhä kipeitä. Urhokkaasti hän on vaientanut surut, ollut lempeä äiti, ehtoisa emäntä sekä hyvän mielen ja kannustuksen jakaja. Koen hänen kohdallaan vahvasti tohtori Toivo Flinkin ajatukset Inkeri -lehdessä (joulukuu 2017, sivu 4), että inkerinsuomalaisuus on mielentila ja henkinen ryhti. Se ei ole sidoksissa maantieteeseen, vaan kulkee mukana uusissakin olosuhteissa.

Uskon, että nämä kaksi säkeistöä Salli Savorina-Iivarisen runosta Etsin Juuriani (Runoja ja runoelma Nevan rannoilla) kuvaavat kaikkien inkeriläisten kaipuuta ja koskettavat myös Liljaa.



Entistä kotiani etsin
lapsuuteni kesiä,
kotipellon kukkia,
etsin syksyn kypsyyttä
aina omilla kotiveräjillä.

Etsin muistojen talvia,
tuiskuja, revontulia.
Etsin omaa tähteä,
onko sinne kirjoitettu kohtaloni?
Kerran kaikki muistot varmaan
ma elävinä hautaan vien.



TAPAHTUMAKALENTERI

SYYSKAUDEN 2023 INKERI-ILTAPÄIVIEN OHJELMAT:

Inkeri-iltapäivät pidetään Karjalatalon Inkeri-salissa
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulla ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä. Otamme mielellämme vastaan myös muita kuin kerhojen ilmoituksia.

Lauantaina 30.9. klo 14.00
Anitta Iline esittelee inkeriläisiä perinneruokia.

Lauantaina 28.10. klo 14.00
Syyskokous vain jäsenille

Lauantaina 11.11. klo 9.00 – 15.00
Sukututkijat opastavat. Mahdollisesti saamme johdatuksen DNA:n saloihin sukututkimuksen näkökulmasta klo 12.00 – 13.00. Tarkista nettisivuiltamme lähempänä ajankohtaa www.inkeriliitto.fi.

Lauantaina 25.11. klo 14.00
Anni Reuter esittelee väitöskirjansa Inkerinsuomalaisten karkotus, hajaannus ja vastarinta sekä kirjoittamaansa tietokirjan Suomalaiset Stalinin vainoissa (SKS Kirjat).

Lauantaina 9.12. klo 14.00
Joulujuhla.

Ilmoitamme ohjelmista myös nettisivuillamme www.inkeriliitto.fi sekä jäsenistölle sähköpostitse.
Ohjelmista voi tiedustella myös puhelimitse liiton toimistosta 045 261 2342.

Hyvinkään Inkeri-kerho
Syksyn 2023 kerhotapaamiset kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina klo 14.00 Hyvinkään seurakuntakeskuksessa.
Perinteinen joulujuhla joulukuussa.
Tiedustelut pj. Leila Salo p. 040 567 7065
leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Tiedustelut:
Inkeri Ojala 040 071 6727
inkeri.ojala@gmail.com
Kokoontumiset: Vuorikatu 37, Lutherin kirkko kuukauden toinen maanantai (13 – 15).

Turun seudun Inkeri-seura
Tapahtumat Varissuon kirkolla, tilaisuudet alkavat kello 14.
La. 4.11. Pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla inkeriläisten muistomerkillä ja kahvitarjoilu Varissuon kirkossa (kunniakäynti klo 12, kahvitilaisuus klo 14)
Ti. 26.12. Joulujuhla Tapaninpäivänä

Muu toiminta:
Terveysneuvonta ja vastaanotto, käsityö ja askartelukerhot, päivystys- ja kirjastotoiminta, Inkerin historiaan ja kulttuuriin liittyviä teemailtoja, nuorten ja lasten toimintaa (kerhot, kulttuuri- ja luontoretket ym.), tietokoneen ja puhelimen käytön tukea ikäihmisille, Lauluryhmä Orvokki, uusia jäseniä toivotaan
Viikoittaiset ohjelmat löytyvät seinäilmoituksesta, Facebookista ja puh. 045 668 7628.

Yhteystiedot:
puhelin 045 668 7628
sähköposti tsis.turku@gmail.com
Facebook Turun seudun Inkeri-seura ry
Käyntiosoite Kousankuja 5 A, 20610 Turku Varissuo

Helsingin seudun Inkeri-seura
Anitta Iline
anitta@inkeriseura.com p. 050 565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894



Inkeriläiset – unohdettu kansa podcast-sarja on nyt julkaistu!

Podcast on puheohjelma, joka julkaistaan internetissä tai podcast-palvelussa. Sen etuna perinteiseen radion puheohjelmaan verrattuna on mahdollisuus kuunnella ohjelmaa ajasta tai paikasta riippumatta.

Sarja on toteutettu osana Inkeriläisten Sivistyssäätiön, Kansallisarkiston ja Suomalaisen Kirjallisuuden seuran yhteistä Inkeri ja inkeriläisyys - muistot talteen, arkistot haltuun yhteistyöhanketta. Vieraina sarjassa kuullaan Inkeriä ja inkerinsuomalaisuutta tutkineita henkilöitä sekä inkeriläistaustaisia puhujia. Haastattelijana jaksoissa toimii inkeriläisen maaorjan jälkeläinen, Tero Kekki

Viisiosainen sarja on kuunneltavissa seuraavissa palveluissa:

SOUNDCLOUD https://on.soundcloud.com/Fzqkf
SPOTIFY https://spotifyanchor-web.app.link/e/tMad3FWNPAb
APPLE PODCASTS https://podcasts.apple.com/fi/podcast/inkeril%C3%A4iset-unohdet-tu-kansa/id1692755671?l=fi

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

4 / 2023





Kansikuva: Inkeriläinen laulaja-näyttelijä Regina Launivuo sai luovuuden siemenen jo lapsuudessaan Pietarissa. *(Kuva RMK)*

Numero 1/2024 ilmestyy viikolla 9. Aineisto toimitukseen 3.2. mennessä.

Numero 2/2024 ilmestyy viikolla 21. Aineisto toimitukseen 1.5. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 4 / 2023

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Elina Metsälä
elina.m.metsala@gmail.com

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342 arkisin klo 9.00–15.00

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2023
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Elina Metsälä
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 706 792 367
vihtori.aitman@gmail.com
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

ISSN 1236-9586 (painettu)
ISSN 2670-319X (verkkojulkaisu)

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Elina Metsälä



Muistojen voima

Inkeriläisten historian tutkimuksessa on viime aikoina ollut esillä muistitiedon kerääminen ja sen merkitys tutkimusaineistona. Tieteen termipankin selityksen mukaan "Muistitieto on kerrontahetkessä tuotettua menneisyyttä koskevaa tietoa ja tulkintoja. Muistitieto kertoo siitä, mitä ihmiset uskovat, käsittävät ja tulkitsevat menneisyydessä tapahtuneen."

Muistitiedon keskiössä ovat siis inkeriläisten omat kokemukset ja muistot menneistä tapahtumista. Omakohtaiset muistot ja kokemukset nähdään itsessään merkityksellisinä.

Eri sukupolvien muistot ovat keskenään erilaisia mutta myös saman perheen eri jäsenten muistot yhteisesti koetuista tapahtumista voivat olla hyvin erilaisia. Muistitiedon keräämisessä tunnustetaan muistojen arvo sinänsä, eikä muistoista etsitä esimerkiksi historiallisia faktoja. Keskeistä on, että muistot ovat kokijalle itselleen merkityksellisiä ja hän haluaa kertoa niistä.



Omat inkeriläiset juureni ovat äidinäitini kautta Venjoen Kommolan Someriston kylässä ja äitini isän puolelta Toksovan Kirkonkylällä. Valitettavasti en ole koskaan saanut kuulla Inkeriin liittyviä muistoja suoraan heiltä, koska he menehtyivät ennen syntymääni. Voi myös olla, etten olisi kuullut montaakaan muistoa, vaikka olisin saanut heidät tavata. Oman kodin jättäminen, vankileirien kauhut ja monet äärimmäisen raskaat muistot, joita en Suomessa 1980-luvulla syntyneenä edes osaa kuvitella, olivat asioita, joista he monien muiden saman kokeneiden tavoin vaikenivat itseään ja perhettään suojellakseen.

Ensimmäisiä inkeriläisyyteen liittyviä muistoja itselläni on ollut osallistuminen Seukko-seuran kokoontumiseen äitini kanssa Karjalatalolla. Mieleeni jäivät ihanat "Inkeri-mummot", joiden kanssa juttelimme, söimme herkullisia kahvipöydän antimia ja veisasimme virsiä. Muistan, miten pienenä tyttönä ihmettelin, kun näin heidän liikuttuneina veisaavan virttä "Kiitos sulle Jumalani", jossa kiitetään kukkien lisäksi myös ohdakkeista ja kirkkaiden päivien ohella syksyn synkän hetkistä. Nyt aikuisena pohdin, mitä kaikkea nämä Seukko-seuralaiset muistivatkaan virttä veisatessaan.

Muistoilla on siis tärkeä merkitys menneisyyden ymmärtämisessä, hyväksymisessä ja tässä hetkessä elämisessä. Muistot ja kokemukset menneestä tekevät omalta osaltaan meistä sellaisia, joita olemme juuri nyt. Tästä hetkestä taas syntyy uusia muistoja, jotka liittyvät osaksi sitä kertomusta, jota myöhemmin elämästämme kerromme.

Liiton varapuheenjohtajana toivon, että meille inkeriläisille syntyisi myös muistoja yhteisistä tapahtumista ja puheenaiheista. Kuuntelen mielelläni ehdotuksia ja ideoita Liiton toimintaan ja sen kehittämiseen liittyen.

Hyvää joulun aikaa ja onnellista uutta vuotta 2024!

SYYSKOKOUKSEN 28.10.2023 PÄÄTÖKSIÄ

Jäsenmaksut v. 2024
- liittymismaksua ei kanneta
- jäsenyhdistyksen jäsenen maksu 2 € / jäsen
- henkilöjäsenen jäsenmaksu 20 € / jäsen
- kannattava jäsen 50 € / jäsen

Kaikki maksut ovat vuosimaksuja

Inkeriläisten viesti v. 2024
Lehden ilmestymistiheys
No 1 ilmestyminen tammi-helmikuu
No 2 ilmestyminen huhti-toukokuu
No 3 ilmestyminen elo-syyskuu
No 4 ilmestyminen marras-joulukuu
Lehden ilmestymisviikot tarkennetaan myöhemmin, jotta kokous- ja muut tärkeät kutsut ja ilmoitukset ilmestyvät oikea-aikaisesti

Lehden tilaushinta v. 2024
- EU-maat 40,- €
- muut maat 45,- €

Hallituksen toimintasuunnitelmaehdotus v. 2024 hyväksyttiin
- suunnitelman mukaan Inkeriläisten viestiä julkaistaan 4 numeroa
- järjestetään Inkeri-iltapäiviä kerran kuussa
- järjestetään kesäjuhlat Helsingissä 6.7. Juhla on liiton 90-vuotisjuhla

Muut toimintasuunnitelman kohdat noudattelevat edellisvuosien kaavaa.

Hallituksen talousarvioehdotus v. 2024 hyväksyttiin.

Liiton toimihenkilöt:
Puheenjohtajaksi v. 2025 valittiin nykyinen varapuheenjohtaja Elina Metsälä.

Hallituksen jäsenten valinta
- koska varsinainen jäsen Elina Metsälä valittiin puheenjohtajaksi, hänen tilalleen loppukaudeksi valittiin varsinaiseksi jäseneksi Jorma Korkkinen vv. 2024 – 2025
- erovuorossa olleet varsinaiset jäsenet Leila Kattelus, Toivo Puronen ja Toivo Tupin valittiin uudelleen, heidän toimikautensa on vv. 2024 – 2026
- erovuorossa olleen varajäsenen Vilma-Lotta Lehtisen tilalle valittiin Anne Tarsalainen, jonka toimikausi on vv. 2024 – 2026

Liiton toiminnantarkastajat v. 2024
- Antti Kokkinen, Espoo valittiin varsinaiseksi toiminnantarkastajaksi
- Tero Kekki, Helsinki valittiin varatoiminnantarkastajaksi

v. 2024 kokousten pitopaikka ja koollekutsuminen
Päätettiin, että kevät- ja syyskokoukset pidetään Inkeri kodissa hallituksen määräämänä ajankohtana ja kutsu niihin julkaistaan pääsääntöisessi Inkeriläisten viestissä sääntöjen mukaisesti ja liiton www-sivuilla.

Hallituksen ehdotuksen mukaisesti kutsuttiin kunniajäseniksi Tytti Piironen ja Toivo Tupin.

JUHANI VALO IN MEMORIAM

Teksti: Anne Tuohimäki



Juhani Valo Piikkiön kesäjuhlilla vuonna 2019 yhdessä puolisonsa Britt-Marin eli Pipsan kanssa.

Luonnon alkaessa valmistautua vuodenajan vaihtumiseen saimme suruviestin puheenjohtajamme Juhani Valon menehtymisestä sairauskohtauksen seurauksena syyskuun 6. päivänä.

Juhani oli syntynyt 3.4.1951 Helsingissä ja hänen sukujuurensa olivat Hämeessä.

Vaikka Juhani ei taustaltaan ollut inkeriläinen, olivat hänen tietonsa meistä ja kohtaloistamme monimuotoiset. Hän halusi jatkuvasti lisätä tietoaan kaikenlaisista asioista. Koska kodissa oli kirjallisuutta runsaasti ja osa siitä jouduttu siirtämään väliaikaisesti varastoon, tarpeen vaatiessa haettiin kuhunkin kiinnostusta herättäneeseen aihepiiriin liittyviä kirjoja lähempään tarkasteluun. Tiedon etsintä tuli esiin varsinkin lehtemme pääkirjoituksissa, jotka hän päätoimittajana kirjoitti.

Ansiotyönsä Juhani teki pankkitoimihenkilönä, Handelspankissa arkistonhoitajana, josta syystä hänen halunsa tiedon etsimiselle on enemmän kuin ymmärrettävää. Hän aloitti liiton puheenjohtajana 1.1.2018.

Melkein ensimmäisenä puheenjohtajapäivänään Juhani sai aivoinfarktin, mutta toipui kuitenkin pikaisesti ja ryhtyi johtamaan liittoamme, vaikka omien sanojensa mukaan ei ollutkaan aivan terävimmillään. Yhteistyössä hallituksen muiden jäsenten kanssa asiat hoituivat kuitenkin hyvin. Korona-aika pyyhkäisi toiminnastamme melkein kokonaisen vuoden pois 2019 – 2020, kun kokoontumisrajoitukset estivät toiminnan. Puheenjohtajamme teki vierailuja jäsenjärjestöjen kokoontumisiin, eri seurakuntien järjestämiin inkeriläisten kerhoihin, osallistui kesäjuhlille sekä Inkeri-iltapäiville.

Terveydentilastaan huolimatta Juhani katsoi tulevaisuuteen luottavaisesti ja positiivisesti ja oli aina hyväntuulinen. Hän oli tehnyt jo päätöksensä siirtyä syrjään puheenjohtajan tehtävästä tämän vuoden jälkeen. Viimeiseksi jääneessä Inkeriläisten viestin pääkirjoituksessaan Juhani aivan kuin jätti jäähyväiset meille. Lehti ilmestyi hieman hänen poismenonsa jälkeen.

Juhanin lähipiiriin kuuluivat vaimo Britt-Mari tyttärineen sekä Juhanin kaksi poikaa perheineen.

Kaarlo Juhani Aabraham Valo siunattiin 29.9.2023 katolisin menoin Honkanummen kappelissa ja hänet saatettiin *Myrskyluodon Maijan* sävelten soidessa viimeiseen lepopaikkaansa hautausmaalle.

INKERILÄISET RUOKAPERINTEET

Teksti: Anitta Iline

30. syyskuuta 2023 Helsingin Karjalatalon Inkeri-kodin ovet avautuivat kesätauon jälkeen. Syksyn ensimmäisen Inkeri-iltapäivän teema oli Inkeriläiset perinneruoat, joista liittomme jäsen Anitta Iline piti esityksen.

Aikamatka 1700–1900 luvun Inkeriin

Esitys pohjautui kirjallisuudesta ja julkaisuista löytyneeseen tietoon sekä mieleen jääneiden lapsuuden muistoihin. Iline totesi, että tiedon keruusta tulikin mielenkiintoinen aikamatka 1700 – 1900 -luvun Inkeriin. Aihetta on lähdetty tarkastelemaan Inkerin monimuotoisuuden kautta.

Mikä teki Inkeristä monimuotoisen?

Toki alueella asuneet eri kulttuurien ja kieliryhmien edustajat: alkuperäiskansat inkerikot ja vatjalaiset; savakot, äyrämöiset, venäläiset, virolaiset ja saksalaiset. Toinen monimuotoisuutta tukeva aspekti oli silloisten maan hallitsijoiden tahtotila rakentaa Pietarista Euroopan suurin kauppasatama, mikä toi alueelle kauppiaita niin Venäjältä kuin Euroopan eri alueilta, lisäämällä alueellista värikkyyttä.



Vilkasta kauppaa käytiin 1700-luvun alusta lähtien. Hallitsijat toivoivat nopeata kehitystä.
Talkootyössä tarvittiin niin Venäjän rikkaimpia kauppiaita kuin vähävaraisempia talonpoikia Inkeristä.
Kaupankäynnin jatkuva kehitys toi Pietariin lukuisia myyntitoreja, kojuja ja paviljonkeja. Ruokaa ja tavaroita myytiin myös hevosten kärryistä ja koreista.

Inkeriläisten talonpoikien talous pohjautui omatuotantotalouteen. Inkerin ranta-alueilla asuneet talonpojat kalastivat, sisämaassa asuneet viljelivät maata tai kasvattivat karjaa. Osa omatuotannosta meni oman perheen käyttöön, osa myytiin Pietarin ja kylien toreilla tai suoraan kuluttajille.

Ruokatalouden kehitys

Yleisimpiä ruoka-aineita inkerinsuomalaisten taloudessa olivat viljat, juurekset, kala- ja lihatuotteet, maito, sienet ja marjat. Jatkuva kaupankäynnin kehitys heijastui myös alueellisen infrastruktuurin kehitykseen ja sitä kautta suoraan talonpoikien elämään. Mm. rautateiden kehitys mahdollisti maitotuotteiden nopeat toimitukset Pietarin toreille Inkerin kaukaisimmilta alueilta ja jopa Suomesta. Vuonna 1879 suomalainen voi oli niin arvostettu Venäjän ruokanäyttelyssä, että se luokiteltiin ylivoimaisesti parhaaksi voiksi.

Ruokakehityksen aikajanaa tarkisteltaessa voidaan huomata, että perunan tuleminen alueelle aiheutti viljojen kasvattamisen vähenemistä talonpoikien omatuotannossa, koska perunan kasvattaminen oli helpompaa kuin viljojen. Lisäksi se heijastui myös ruoanlaittoon, mikä näkyy mm. piirakoiden paistossa. Ennen perunan tuloa alueella syötiin enemmän ruiskuorisia kuin vehnäkuorisia piirakoita. Myös lanttu- ja naurisjuuresten käyttö ruoanlaitossa väheni.

"Ruoan valmistaminen vanhojen reseptien mukaisesti herättää paljon positiivisia tunteita, täyttämällä mustavalkoiset kuvat väreillä, mauilla ja tuoksuilla, ja luomalla rakkautta ja läheisyyttä esivanhempiimme."

Suomalaisissa ja venäläisissä talouksissa oli jonkin verran eroa omatuotannossa. Venäläiset kasvattivat muun muassa punajuurta, porkkanaa, retiisiä, kurkkua

ja 1800-luvun loppupuoliskolla myös tomaatteja, joita suomalaisissa talouksissa ruvettiin kasvattamaan vasta 1900-luvun alkupuoliskolla. Omatuotannon ulkopuoliset tarvikkeet hankittiin toreilta tai suoraan myyjiltä. Ruokaa säilöttiin monella eri tavalla, jotta se säilyisi läpi talven. Ruokalajit vaihtelivat jonkin verran vuodenaikojen mukaisesti.
Ruokarytmikin tarvittiin, koska tehtiin paljon fyysistä työtä. Aamulla, kello 8 ja 9 välillä syötiin murkina, kello 12–13 välillä syötiin lounaat ja kello 19–20 välillä iltanen. Niiden välillä juotiin tsaijua tai kohvia sokeripalan tai leivän kanssa.

Arki- ja juhlaruoat
Suosituimmat inkeriläisten arkiruoat 1800-luvun loppupuolella olivat kaurakiisseli, liha-, kaalija perunapaistit, kalat, puurot, maitotuotteet ja eritäytteiset piirakat.
Yleisimpinä juhlaruokina pidettiin sylttyä, piirakoita, marjakiisseleitä, kaupasta ostettuja makkaroita ja juustoja.
Inkeriläiset pitivät hyvin tärkeänä ruoan riittävyyttä juhlapyhien yli, johon liittyi myös erityyppisiä perinteitä ja uskomuksia.

Piirakat olivat tärkeänä osana inkeriläisten ruokakulttuuria. Niitä valmistettiin arkena ja juhlapyhinä sekä evääksi töihin tai matkalle. Anitta Iline on löytänyt kirjallisuudesta ainakin 83 piirakka, jotka erosivat muodoltaan tai ruoka-aineiltaan. Ilinen mukaan Inkerin alueellinen monimuotoisuus näkyy erityisesti piirakoissa.

Tilaisuuden päätteeksi Iline totesi, että ruokaperinteeseen tutustuminen on mielenkiintoinen tapa tutustua esivanhempiemme arkeen, juhlapyhiin ja silloiseen elämään. Ruoan valmistaminen vanhojen reseptien mukaisesti herättää paljon positiivisia tunteita, täyttämällä mustavalkoiset kuvat väreillä, mauilla ja tuoksuilla, ja luomalla rakkautta ja läheisyyttä esivanhempiimme.

Esityksen jälkeen kuulijat saivat maistaa morsikkaa eli puolukkamehua, puolukka- ja hirssipiirakoita sekä kaurakiisseliä.

Ruokaperinne-aihe herätti kuulijoissa paljon kiinnostusta, lapsuuden muistoja ja hyvää keskustelua. Anitta Ilinen tavoitteena on aiheen laajempi käsittely ja esittely erityyppisin formaatein.

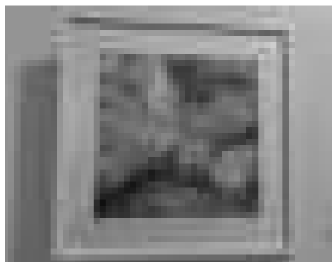
TOIVOTTU - TOIVO TUPIN 70 VUOTTA

Inkerinsuomalainen, Petroskoissa syntynyt ja vuonna 1994 Suomeen tullut tulkki ja kielenkääntäjä **Toivo Tupin** on monille tuttu. Hän on mukana aktiivisena toimijana useissa Inkeriin ja inkeriläisiin liittyvissä järjestöissä. Tämän kaiken lisäksi hän on myös akvarelli- ja kuvataiteilija.

Kävimme tutustumassa hänen 70-vuotismerkkipäivänsä kunniaksi järjestettyyn Toivottu-juhlanäyttelyyn Galleria Akvartissa syyskuussa. Toivo on aloittanut taideopintonsa 1970-luvulla

Petroskoin yliopistossa. Akvarellikursseilla hän on käynyt 1990-luvun lopulta alkaen. Näyttelyn teoksissa näkyivät monipuoliset luontoaiheet, upea värien käyttö ja erilaiset maalaustekniikat.

Odotamme jo seuraavaa näyttelyä ja onnittelemme Toivoa lämpimästi syntymäpäivän johdosta!





VIKTOR HYYRÖNEN 22.12.1940 – 1.9.2023 IN MEMORIAM

Toivo Tupin

Suomen Inkerin liiton kunniajäsenemme Viktor Hyyrönen nukkui pois 1. syyskuuta 2023 Espoon sairaalassa vakavan sairauden murtamana 82 vuoden iässä. Hän jätti merkittävän jälkensä inkeriläisten järjestötoimintaan. Vuodesta 2001 Viktor Hyyrönen oli Suomen Inkeri-liiton hallituksen jäsen. Suomeen muutettuaan 1995 hän oli toiminut monia vuosia Helsingin seudun Inkeri-seuran puheenjohtajana. Erityisesti tärkeää tehtävää hän hoiti ollessaan Inkeriläiset ja karjalaiset heimoveteraanit ry:n toiminnanjohtajana. Hän matkusti veteraanien luo Inkerinmaalle ja Karjalaan, vei avustuksia ja piti yhteyttä veteraanien leskien kanssa. Julkaisi monen vuoden aikana Kivekäs -lehteä. Veteraanien avustamistyö oli lähellä sydäntä Viktorille, koska hän oli itsekin sodan lapsia, kolmevuotiaana ollut inkeriläisten siirtoväen kanssa evakkomatkalla Suomessa. Sodan jälkeen perhe palautettiin Neuvostoliittoon, mutta kotiseuduilleen Hatsinaan he pääsivät vasta monen vaellusvuoden jälkeen. Työikäiseksi vartuttuaan ja ammattikoulutuksen saaneena Viktorista tuli taitava tehtaan mekaanikko.

Viktor Hyyrönen syntyi 22.12.1940 Rahkolan kylässä Hatsinan seurakunnassa Inkerissä. Lapsesta lähtien suomalaisuus oli tärkeänä osana hänen elämää, niinpä kuultuaan Inkerin Liiton perustamisesta vuonna 1988 hän heti liittyi sen jäseneksi ja oli aktiivinen toimija monia vuosia. Vuonna 1990 Viktor Hyyrönen valittiin Inkerin liiton puheenjohtajaksi, jossa hän oli hyvin tehokas toimija, vuosina 1992–1994 hän oli perustamansa Hatsinan Inkeri-seuran puheenjohtajana. Viktor perusti Hatsinassa suomenkielisen *Omal' Maal'*-lehden, jota hän toimitti, taittoi ja julkaisi lähes yksin. Hyyrönen ymmärsi, kuinka tärkeä on eri maiden inkeriläisjärjestöjen välinen yhteistyö, hänen puheenjohtajuutensa aikana Hatsinassa pidettiin inkeriläisliittojen 2. yheistyökonferenssi. Hän myös osasi kertoa Suomen viranomaisille ja kansalaisjärjestöille inkerinsuomalaisten polttavimmat tarpeet ja nimenomaan hän esitti aloitteen, että liiton täytyy huolehtia heikossa tilanteessa olleista vanhuksista ja sai yhteisymmärrystä Suomen sosiaali- ja terveysministeriöltä. Sen seurauksena syntyi iso vanhusten palvelutalojen perustamisen Inkeri-projekti vuosina 1992–1998. Hänen kuvattuaan suomen kielen opetuksen tilaa ja tarpeita, Suomi-Seura lähetti oppikirjoja ja piti kursseja Inkerin Liiton suomen kielen opettajille.



Hatsinan Inkeri-seuran puheenjohtajana Viktor oli erittäin aktiivinen Taaitsan vanhusten

palvelutalon suunnittelu- ja perustamisvaiheissa. Vuonna 1995 Viktor Hyyrönen muutti Suomeen perheensä perässä, hänen lapsensa poika ja tytär olivat rakentaneet menestyksellisen työuran Suomeen. Mutta muutettuaan Inkeristä Viktor ei jättänyt inkeriläistyötä ja oli aktiivisesti mukana Suomen inkeriläisjärjestöjen toiminnassa.

Viimeisen kerran Viktor kävi juhannusjuhlilla 2022 Tuutarissa, sen jälkeen hän luovutti Pietarin Inkerin Liitolle hänen omistamansa Inkerin lipun.

–Se oli hyvin koskettavaa ja symbolista,- kirjoittaa Pietarin Inkerin Liiton muistokirjoituksessa Wladimir Kokko,- sillä onhan se meille iso kunnia ja yritämme pitää tätä lippua korkealla. Hyyrönen on linjannut niitä Inkerin Liiton toimintamuotoja, joista yhdistys pitää kiinni tänäänkin.

Toivo Tupin

Suomen Inkeri-liiton hallituksen jäsen, Helsingin seudun Inkeriseuran puheenjohtaja

MUUSIKKO-NÄYTTELIJÄ REGINA LAUNIVUO ON IKUINEN IKÄVÖIJÄ

Teksti ja kuva: Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Inkeriläinen sai luovuuden siemenen Neuvostoajan kommunalkassa ja rakastaa nyt tarinoiden kertomista niin näyttelijänä kuin musiikintekijänäkin.

Muusikko-näyttelijä, **Regina Launivuo**, oli 8-vuotias kun hän muutti vanhempiensa ja sisarustensa kanssa Suomeen 27.12.1991.

“Vanhemmat tekivät päätöksen lähdöstä tosi nopeasti kun Suomeen muuton mahdollisuus syntyi. Se kaikki oli tosi jännittävää ja kiinnostavaa. Ensimmäiset hyvät muistot Suomesta on heti rajanylityspaikalta suomalaisesta vessasta. Vessa oli ihmeellisen siisti ja siellä oli hieno hana", Launivuo sanoo ja nauraa.

Hän kertoo leikkauksen Neuvostoarjesta Suomeen olleen nopea. Vielä tovi sitten hän oli jonottanut inkeriläisen isoäitinsä kanssa kupongilla suklaajuustoa kaupasta. Nyt uudeksi kotipaikaksi vakiintuneen Pyhäsalmen ruokakaupat pursuivat tuotteista, joita kaikki saivat ostaa.

"Me olimme asuneet Pietarissa kolmen huoneen kommunalkassa josta yksi huone kuului meidän perheelle. Suihkussa käytiin yleisessä saunassa kerran viikossa. Se oli sellaista Neuvostoliittoarkea."

Pietarissa perhe puhui keskenään aina venäjää, mutta jo ennen kuin ajatustakaan Suomeen muutosta oli syntynyt, äiti alkoi käydä suomenkielen kursseilla ja laittoi lapset kouluun, jossa opiskeltiin suomea.

"Se oli varmasti sellaista identiteetin vahvistamista. Niskavitsassa syntynyt, inkeriläinen isoäiti Katja oli sanonut aina äidille, että me ollaan suomalaisia, vaikka heilläkin puhuttiin kotona venäjää. Minun äitinikin haki selvästi merkitystä sille, mitä se inkeriläisyys oikeastaan tarkoittaa."

Launivuo oppi nopeasti suomen kielen ja perheen kotikielikin muuttui lopulta venäjästä suomeksi oikeastaan Suomessa ahkerasti suomea opiskelleen äidin toiveesta.

"Jossain vaiheessa myöhemmin äiti yritti saada meidät puhumaan keskenämme taas venäjää edes ruokapöydässä, mutta ei me teinitytöt enää suostuttu siihen. Nykyisin kyllä puhun äidin kanssa pääosin venäjää."

"Katja oli sanonut aina äidille, että me ollaan suomalaisia, vaikka heilläkin puhuttiin kotona venäjää."

Suvun tarina

Launivuo kertoo Katja-mummonsa (Meyer) asuneen pikkutyttönä vuoden verran Suomessa.

"Mummo oli 5-vuotias, kun heidän perhe siirrettiin Suomeen.



Regina Launivuon tekee melodista musiikkia, joka kertoo tarinoita elämästä. Päivätyökseen hän näyttelee Joensuun kaupunginteatterissa. Kuva on keikalta Jyväskylästä Palokan Pelimannitalolta.

Isomummoni Olga oli yksinhuoltaja ja hän oli menettänyt jalkansa saksalaisten miinaan. Olga pääsi Suomessa hoitoon ja hänelle tehtiin proteesi, mutta kaikki seitsemän lasta sijoitettiin ympäri Suomea eri perheisiin."
Vuoden päästä perhe palautettiin. Kuten niin monessa tarinassa, juna ei pysähtynyt kotiasemalla vaan jatkoi pitkälle ohi.
"Venäläisen isälläni taas on juutalaisia juuria, eli voisin mennä paluumuutajaksi Israeliinkin."

Launivuo sanoo, että hän ei toki koe itseään venäläiseksi, mutta ei ehkä täysin suomalaiseksikaan.
“Tämä on varmaan tämä klassinen juttu, että olen ikävöijä. Ei ole täysin juurtunut oikeastaan mihinkään paikkaan. Kyllä minulla on tosi vahva kaipuu Venäjälle, nimenomaan Pietariin. Inkeriläisyys siinä mielessä lähellä sydäntä, että me inkeriläiset olemme vähän, että "mihin me tässä oikein kuulutaan". Sehän on niin, että Suomessa tulen aina olemaan suomalaisille venäläinen ja Venäjällä finka eli suomalainen. Se on tosi jännää. Välillä se on surettanut ja tehnyt haikean olon. Toisaalta täytyy vaan olla onnellinen siitä, että minulla on rikas tausta, jossa on valinnanvaraa moneen suuntaan."

Luovuuden siemen kylvetiin lapsuudessa

Luova ala on ollut lapsesta asti Launivuolle rakas. Hän kertoo käyneensä jo Leningradissa baletti- ja pianotunneilla, sekä kuoroharjoituksissa.
"Kotona oli aina tosi vahvasti läsnä musiikki, vaikka kumpikaan vanhemmista ei ole muusikoita tai näyttelijöitä. Mutta sellaisia artistejahan ne ovat kumpikin", Launivuo sanoo ja naurahtaa rakastavasti.
Hän kertoo kuinka isä rakasti musiikin kuuntelemista ja lapset tanssivat ja tekivät usein pieniä esityksiä musiikin tahtiin.
"Meidän perheessä kannustettiin sellaiseen luovaan esiintymiseen – sieltä lapsuudesta on jäänyt vahvasti rakkaus lajiin."

Launivuo meni Kiteellä 9-luokalla mukaan nuorisoteatteri Polentoon. Lukioksi valikoitui Joensuun ilmaisutaitoa ja musiikkia painottava opinahjo. Lukion jälkeen hän haki teatterikorkeakouluun.
"Kun en päässyt sisään, eron myötä Pietariin palannut isä sanoi, että tulepa tänne opiskelemaan arvostettuun teatteriakatemiaan."
Launivuo on nyt iloinen siitä, että tuli tarttuneeksi ideaan. Vuodet Pietarissa olivat tärkeitä perhesiteiden takia, mutta niiden kautta tuli myös hyvää oppia ja synnyinkaupunki tuli tutummaksi.
"Sekä isä, että mummo iloitsivat tietysti suuresti siitä, että saivat minut hetkeksi takaisin Venäjälle."

Opinnot keskeytyivät kuitenkin kolmen vuoden päästä yllättäen. Launivuolla oli pysyvä opiskelulupa Suomeen, mutta ei Suomen kansalaisuutta. Lain mukaan oleskeluluvan menetti jos asui yli kaksi vuotta pois Suomesta.
"Minä vietin kaikki lomani Suomessa, eikä minulle tullut edes mieleen, että asia koskee minua, koska en ollut putkeen kahta vuotta poissa".
Toisin kuitenkin oli. Eräänä päivänä äiti soitti poliisilaitoksella työskentelevän tutun kertoneen, että tyttären on tultava Suomeen heti takaisin, jollei halua menettää oleskelulupaansa. Tilanteeseen ei voinut vaikuttaa mitenkään.
"Harjoittelin juuri koulussa West Side Storyn Anitan roolia,

joka oli minulle tosi tärkeä. Kävin Suomen Suurlähetystössä itkemässä virkailijalle, joka ei voinut tehdä asialle mitään. Koulun professori sanoi, että "jäät tänne ja menet tällä naimisiin", mutta minä irtisanouduin koulusta ja palasin Suomeen.

Launivuo työskenteli muutaman vuoden tarjoilijan ja lauloin bändeissä. Vuonna 2011 hän sai Vaasan kaupunginteatterista ensimmäisen ammattiteatterityön. "Koska en ollut valmistunut näyttelijäksi, minulta meni vuosia ennen kuin pystyin sanomaan itseäni reilusti näyttelijäksi. Jostain jäi vain päähän se ajatus, että pitää olla diplomi voidakseen kutsua itseään näyttelijäksi, hän sanoo.

"Minulta meni vuosia ennen kuin pystyin sanomaan itseäni reilusti näyttelijäksi."

Teatteria ja musiikkia

Launivuo työskentelee nyt neljättä vuotta Joensuun kaupunginteatterissa. Hän on myös näytellyt elokuvassa Free Skate, spiikannut useita televisio- ja radiomainoksia ja antanut äänensä kolmelle Pohjois-Karjalan museolle suomeksi, venäjäksi ja englanniksi.

Kaikki vapaa-ajat täyttyvät musiikin tekemisestä. Hänen laulunsa ovat rehellisiä läpileikkauksia elämästä. Kappaleiden punaisena lankana kulkevat suru, häpeä, himo, kaipuu, kateus ja rakkaus. Muutamassa kappaleessa kerrotaan myös ikävästä Pietariin.

"Ajattelen jokaisen laulun olevan monologi ja rakastan antaa tarinan vaikuttaa, sanojen voima on ihmeellinen", Launivuo kertoo.

Hän on julkaissut kolme singleä ja EP:n. Launivuo keikkailee sekä bändin kanssa että soolona. Launivuo on myös osallistunut kaksi kertaa The Voice of Finland -laulukilpailuun, kausilla 2. ja 8. Ensimmäisellä kerralla hän pääsi **Michael Monroen** tiimissä livelähetyksiin asti. Toisella kertaa hän lauloi **Toni Wirtasen** tiimissä ja tippui ohjelman knockout-vaiheessa. Launivuo on näytellyt sarjoissa Ivalo ja Downshiftaajat.

Vaikka musiikki näyttelee tärkeää roolia elämässä, ei hän luopuisi mistään saavuttaakseen enemmän toista.

"Ihanaa että voin tehdä musiikki erikseen ja yhdessä näyttelemisen kanssa. kaikki on minua. en jättäisi mitään pois."

Kielikylpyjä

Launivuon kertoo lastensa opiskelevan koulussa venäjää, mutta kotikieli on suomi

"Kielikylvetän heitä silloin tällöin. Katsoin vähän aikaa sitten jotain videota, jossa nyt 13-vuotias poikani on ihan pieni. Puhun niillä videoilla hänelle venäjää. Jossain vaiheessa kieli vain vaihtui suomeksi, kun suomi on kuitenkin minulle se vahvempi kieli. "

Launivuo teki ennen Venäjän hyökkäyssotaa pienoiskiertueen Joensuun lähiympäristössä ohjelmalla, jossa oli mukana myös venäjänkielisiä lauluja.

"Lauloin vanhoja venäläisiä romansseja ja elokuvabiisejä. Niitä oli ihana esittää ja vanhemmat ihmiset halusivat niitä kuulla. Nyt se ei tunnu enää oikealta tämän sodan takia. Muutoinkin koko venäläisyys ja se osa identiteettiäni on aikamoisessa myllerryksellä. Jos nyt laulaisin jotain venäjäksi, täytyisi valita tarkkaan kenen lauluja laulaa, että minkälainen tekijä kappaleiden takana on, ja miten hän puhuu tästä sodasta."

Launivuo sanoo arkailevansa myös tunnusmerkillisesti venäläisten vaatteiden käyttämistä.

"Yhtenä päivänä kahvilassa seurue puhui kovaan ääneen sitä, kuinka ryssä on ryssä vaikka voissa paistaisi. Minulle tuli sii-



tä niin paha mieli, että oli pakko mennä sanomaan, ettei asia ole noin yksiselitteinen ja että noin yleistävä puhe on tosi rasististа." Launivuon näkemys ei kuitenkaan saanut ymmärrystä. Pöydässä puhuttiin sananvapaudesta ja puhuttiin "iänkaikkisista totuuksista".

"Kun lähdin siitä kyynelsilmin ja tosi murheellisena pois, joku nuori nainen tuli perään ja kiitti, että olin niin rohkea, että puhuin asiasta. Se tuntui hyvältä ja loppujen lopuksihan en olisi voinut olla sanomatta. Eihän meidän hyökkäyssodasta huolimatta koko Venäjän kansaa pitäisi vihata", Regina Launivuo sanoo.

Launivuon musiikkia löytyy muun muassa Spotifysta, Youtubesta, Instagramista ja Tiktokista. Hänen viiden kappaleen EP:nsä Reginan iloiset laulut julkaistiin

VÄÄPELI ANTTI VORHO, (MYÖHEMMIN VALLEBRO) MANNERHEIM-RISTIN RITARI NUMERO 99

Teksti: Kari ”Vaiska” Vainio

Antti Vorho syntyi Valkeasaaressa 19.10.1912 ja oli edellisessä numerossa esitellyt **Mikko Pöllän** ohella, toinen Päämajan kaukopartio-osastoissa palvellut inkeriläistaustainen Mannerheim-ristin ritari. Hänen isänsä oli puuseppä ja Vorho toimi itsekin myöhemmin puuseppänä Suomessa ja Ruotsissa.

Antti Vorho loikkasi yhdessä neljän muun pojan kanssa Suomen puolelle loppuvuodesta 1930. Ylitystä yritettiin ensin sillan kautta, mutta kun se oli vartioitu, niin yli mentiin lopulta Rajajoen heikkoa jäätä pitkin. Yksi pojista oli laatinut kirjeen Suomen hallitukselle, jossa kerrottiin, että Inkeri halusi irrottautua Neuvostoliitosta ja toivoi siihen Suomen apua. Vaikka tämä ajatus tuntuu äkkiseltään kaukaiselta, niin se ei ole sitä. Suomi oli nimittäin tukenut inkeriläisten kansannousua noin kymmenen vuotta aikaisemmin. Aika oli kuitenkin ajanut tällaisen hankkeen ohi, sillä Tarton rauhassa 1920 Inkeri jäi Neuvosto-Venäjälle, joka lupasi kulttuuriautonomian inkeriläisille. Tällaista autonomiaa ei kuitenkaan koskaan tullut, vaan Neuvosto-Venäjä aloitti inkeriläisten vainoamisen, joka jatkui aina Stalinin kuolemaan saakka.

Vorho joutui ylityksensä jälkeen Etsivän keskuspoliisin kuulusteluihin Terijoella alkuvuodesta 1931. Yleisesikunnan sotilastiedustelu tuli todennäköisesti tätä kautta tietoiseksi hänestä. Antti Vorho sai kuitenkin elää omaa elämäänsä siviilinä ja puuseppä-



Antti Vorho sai Mannerheim-ristinsä ylipäällikön esittelyssä 6.11.1942. Kuva on ristin luovutustilaisuudesta 1.3.1943. Antti Vorho on kuvassa Ilmavoimien kapteeni Veikko Karun oikealla puolella odottamassa kättelyvuoroa. (SA-kuva)

nä aina alkuvuoteen 1939 asti, jolloin sotilastiedustelu alkoi kiinnostua hänestä ja pyysi Etsivän keskuspoliisin seuraajalta Valtiolliselta poliisilta lausuntoa. Sotilastiedustelu oli tuohon aikaan yleensäkin kiinnostunut inkeriläistaustaisista nuorista hyväkuntoisista miehistä, joita voisi värvätä vakoilutehtäviin entisille kotiseuduilleen.

Ei ole tiedossa, kuka otti Vorhoon yhteyttä, mutta olettaisin, että kyseessä oli U2/V:n eli Yleisesikunnan sotilastiedustelun Viipurin alatoimiston Kustaa Loukola tai Yrjö Kirves. Vorholta on kysytty värväysprosessin yhteydessä, tunteeko hän muita hyviä miehiä. Kun toista inkeriläistaustaista Mannerheim-ristin ritaria, Mikko Pöllää värvättiin tiedustelun palvelukseen marraskuussa 1939, Antti Vorho oli mukana.
Molempien tulevien inkeriläisritarien taival tiedustelun palveluksessa alkoi koulutuksella. He osallistuivat kahden viikon tiedustelukurssille Viipurin Rautakorvessa 30.11. – joulukuun puoliväli 1939. Kurssin oppilaista pääosa oli heimopakolaisia.
Sekä Antti että Mikko siirtyivät kurssin jälkeen U2/S:n eli Sortavalan alatoimistoon kuuluneen osasto Kuisman palvelukseen. Osasto Kuisma partioi Talvisodan aikana Uomaan ja Kollaan suunnissa. Partiomatkat eivät ulottuneet kovin kauaksi vihollisen selustaan ja olivat lähinnä operatiivisen ja taktisen tasan tiedustelua.
Antti Vorho teki Talvisodan aikana yhteensä 19 partiomatkaa ja oli siten eniten kaukopartiomatkoja tehnyt sissimme Talvisodan aikana.
Antin matka vei Talvisodan jälkeen varusmiespalvelusta suorittamaan Suomussalmen Juntusrantaan entisen presidenttimme veljen Jussi Kekkosen komppaniaan yhdessä Mikko Pöllän kanssa kesällä 1940.
Antti Vorho komennettiin varusmiespalveluksesta huolimatta Kyynel-kurssille Santahaminaan lokakuussa 1940. Kyynel oli legendaarinen kaukopartioittemme käyttämä sähkötysradio jatkosodan aikana. Santahaminan kurssi kesti noin neljä viikkoa ja sen aikana opetettiin myös räjäytystöitä, venäjän kieltä ja opiskeltiin Neuvostoliiton asevoimien yksityiskohtia.
Seuraava tiedustelutoimialan kurssi seurasi huhtikuussa 1941. Kyseessä oli kapteeni **Eero Erhon** johtama laskuvarjohyppykurssi Luonetjärvellä Jyväskylän pohjoispuolella. Hyppykoneena oli nykyisin Tuuloksessa museoituna oleva Hanssin Jukka ja laskuvarjoina käytettiin itse aukaistavia sylipakkaus-tyyppisiä PAK-varjoja.

Antti Vorhon ja majuri **Paul Marttinan** tiet kohtasivat viimeistään kesällä 1940. Majuri Marttina johti Yleisesikunnan Kajaanin alatoimistoa U2/K:ta. Se oli alkujaan Sortavalan toimiston Nurmeksen piste, mutta tuli suoraan Yleisesikunnan tiedustelun alaisuuteen omana toimistonaan juuri ennen Talvisotaa.
Antti Vorho teki Marttinan alaisuudessa kolme partiomatkaa rajan taakse kesällä 1940 ja viipyi entisen vihollisen selustassa 27 vuorokautta. Ainakin osan näistä matkoista hän teki yksin ja varmuudella yhdellä matkalla tapasi rajan takana olevan tiedottajan. Näin hänestä tuli Paul Marttinan luottosissi.

Kuusijärven rajavartiossa palvelleiden Antti Vorhon ja Mikko Pöllän sotapolut erkaantuivat välirauhan aikana. Mikko siirtyi takaisin majuri Into Kuismasen alaisuuteen ja Antti jäi Marttinan joukkoihin.
Antti Vorho teki jatkosodan aikana yhteensä yhdeksän kaukopartiomatkaa, joista seitsemässä hän toimi luutnantti Ilmari Honkasen partion radistina ja kahdessa oman partionsa johtajana. Jälkimmäisistä toinen oli Ilmavoimien kaukopartio-osasto Hartikaisen matka, jonka ansiokas johtaminen oli keskeisin ansio Mannerheim-ristin ritariksi hyväksymiseen.

Kuvaava esimerkki Antti Vorhon osaamisesta ja erätaidoista oli kekseliäisyys Petrovski Jamin matkalla. Kyseessä oli luutnantti **Ilmari Honkasen** johtama Maaselän kannaksen suurimman huoltotukikohdan tuhoaminen. Tuhoamispartion koko oli 100 miestä. Antti Vorho johti siinä kolmen hengen partiota,



Antti Vorho kuvattuna osasto Hartikaisen tiedustelukurssilla partionsa kanssa. Antti kuvassa oikealla.

jonka tehtävänä katkaista puhelinlinja Suma – Danilova tienhaarassa. Iskun jälkeen Vorhon partio ei päässyt enää reppujen kätköpaikalle, vaan joutui palaamaan omia reittejä pelkästään niillä muonilla, jotka sattuivat olemaan leipälaukussa mukana. Partiolla ei ollut juoma-astioita ja nestehukka oli kova. Tällöin Antti keksi tyhjentää käsikranaatin sisukset räjähdysaineista ja näin saatiin kolme kappaletta noin desilitran vetoisia keittoastioita, joissa voitiin sulattaa lumesta vettä. Antti johti pienen partionsa vaikeissa oloissa linjojen yli, vaikka yksi miehistä haavoittui hiihdettyään omaan miinaan.

"Partiolla ei ollut juoma-astioita ja nestehukka oli kova."

Antti Vorho johti osasto Hartikaisen riveissä jatkosotamme pitkäaikaisimman partion, joka kesti 56 vuorokautta ja suuntautui Stalinin kanavan itäpuolelle Vienanmeren rannalle. Partion radio rikkoontui eikä se saanut tämän vuoksi muonatäydennystä tai noutoa kotiin. Niinpä partio toimi viimeiset 25 vuorokautta pelkästään luonnonmuonia hyödyntäen.

Partio joutui paluumatkalla kolmesti taistelukosketukseen vihollisen NKVD-joukkojen kanssa, mutta selvisi ilman tappioita.

Antti Vorho joutui siirtymään oman turvallisuutensa vuoksi jatkosodan jälkeen Ruotsiin, sillä aseleposopimuksessa oli määrätty, että Puolustusvoimissamme palvelleet Neuvostoliiton kansalaiset, joihin Vorhokin kuului, tuli luovuttaa Neuvostoliittoon. Valvontakomissio valvoi toimintaa ja Suomen hallitus teki päätöksiä sananmukaisesti Naganin piippu niskassa. Noin 650 inkeriläistä sotilasta luovutettiin, mutta noin 400 inkeriläissotilasta pääsi pakenemaan kuljetusten aikana, kun vartijat sulkivat silmänsä ja näyttivät kädellä missä suunnassa Ruotsi sijaitsee.
Antti Vorho oli naimisissa. Yhdessä vaimonsa Tyynen kanssa heille syntyi neljä tytärtä. Tapasimme Antin tyttäret ja heidän jälkikasvunsa Lyckselessä Ruotsissa, jonne Antti Vorho on haudattu. Hän kuoli 3.3.1991.

"Vorho yritti aina toimia vaikeuksiin joutuneiden inkeriläisten puolesta."

Minulla ei ole ollut kunnia tavata Antti Vorhoa henkilökohtaisesti, vaikka hän tiettävästi on vieraillut Utissa. Eri lähdetietojen perusteella minulle piirtyy kuva taitavasta erämiehestä, joka on liikkunut luonnossa lapsuudestaan asti. Hän pysyi aseveljilleenkin jollakin tavalla salaperäisenä ja oli eräänlainen Camel-boot mies, joka välillä kulki omia polkujaan.

Aseveljet ovat todenneet, että Vorho yritti aina toimia vaikeuksiin joutuneiden inkeriläisten puolesta. Hän oli luonteeltaan rehti, rohkea ja oikeudenmukainen ja jos tiesi olevansa oikeassa, toimi oman vakaumuksensa mukaisesti. Vorho saattoi joskus olla äkkipikainen, josta olkoon esimerkkinä aseella uhkaamiseksi kärjistynyt riita partionjohtaja Ilmari Honkasen kanssa huhtikuussa 1942. Riita koski reitinvalintaa raskaassa nuoskakelissä. Kahdella kokeneella sissillä oli eri näkemys asiasta. Tapaus käytännössä sovittiin jo partiomatkan aikana, mutta esimiehen kutittelu pistoolinpiipulla on niin vakava teko, että se olisi edellyttänyt sotaoikeutta. Majuri Marttina kuitenkin ratkaisi asian omalla tavallaan. Sodan jumalatar oli Vorhon puolella ja hän selvisi tekemällä



Artikkelin kirjoittaja pitämässä esitelmää Antti Vorhosta tämän haudalla Ruotsin Lyckselessä. Ritarin tytär Anneli kääntää esitystä ruotsin kielelle. Antti ja hänen perheensä joutuivat vaihtamaan turvallisuussyistä sukunimensä Vallebroksi sodan jälkeen. (Kuva Arja Vainio)

muutaman motin polttopuita. Lopullisen sinetin asia sai, kun Vorho siirtyi kaukopartion johtajaksi Ilmavoimien osasto Hartikaiseen.

Laskuvarjojääkärikillan moottoripyöräkerho Airborne Rangers MCC:llä oli kunnia laskea seppele Antti Vorhon haudalle heinäkuussa 2023 ja tavata hänen omaisiaan. Seppeleen sinivalkoisiin nauhoihin on kirjoitettu sanat: Mannerheim-ristin ritari, vääpeli Antti Vorhon muistoa kunnioittaen – Laskuvarjojääkärikilta.

Lähteet: Mikko Porvali 2021, Matti Kosonen 2004, Lassi Saressalo 1987, Patrik Berghäll 2016, Eero Marttinen 2004, Pentti. H. Tikkanen 1995 ja Ilmari Hurmerinta 2001 kirjat. Tarkemmat lähteet ovat saatavissa artikkelin kirjoittajalta.



TAPAHTUMAKALENTERI

KEVÄÄN 2024 OHJELMAT:

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulla ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä. Otamme mielellämme vastaan myös muita kuin kerhojen ilmoituksia.

Inkeri-iltapäivät pidetään Karjalatalon Inkeri-salissa Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki

Lauantai 27.1. klo 14.00
Tarja Ruohonen esittelee kirjoittamansa kirjan Kukkien kantama.

Lauantai 24.2. klo 14.00
Pekka Wikberg kertoo Venjoen historiasta ja suvuista.

Lauantai 9.3. klo 9.00 – 15.00
Sukututkijat Inkeri kodissa. Samana päivänä klo 13.00 alkaen Maiju Korte ja Ulla Savolainen esittelevät kirjansa Sodan ja karkotuksen lapset.

Sunnuntai 24.3.
Kevätkokous jäsenille

Lauantai 27.4. klo 14.00
Päivi Taussi esittelee uutuuskirjansa Sillalla käy tuuli.

Lauantai 25.5. klo 14.00
Anne Tarsalainen esittelee uutuuskirjansa Älä kulje hautani ohi.

Ilmoitamme ohjelmista myös nettisivuillamme www.inkeriliitto.fi sekä jäsenistölle sähköpostitse.
Ohjelmista voi tiedustella myös puhelimitse liiton toimistosta 045 261 2342.

Hyvinkään Inkeri-kerho
Syksyn 2023 kerhotapaamiset kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina klo 14.00 Hyvinkään seurakuntakeskuksessa. Perinteinen joulujuhla joulukuussa.
Tiedustelut pj. Leila Salo p. 040 567 7065
leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Tiedustelut:
Inkeri Ojala 040 071 6727
inkeri.ojala@gmail.com
Kokoontumiset: Vuorikatu 37, Lutherin kirkko kuukauden toinen maanantai (13 – 15).

Turun seudun Inkeri-seura
Tapahtumat Varissuon kirkolla, tilaisuudet alkavat kello 14.

Muu toiminta:
Terveysneuvonta ja vastaanotto, käsityö ja askartelukerhot, päivystys- ja kirjastotoiminta, Inkerin historiaan ja kulttuuriin liittyviä teemailtoja, nuorten ja lasten toimintaa (kerhot, kulttuuri- ja luontoretket ym.), tietokoneen ja puhelimen käytön tukea ikäihmisille, Lauluryhmä Orvokki, uusia jäseniä toivotaan
Viikoittaiset ohjelmat löytyvät seinäilmoituksesta, Facebookista ja puh. 045 668 7628.

Yhteystiedot:
puhelin 045 668 7628
sähköposti tsis.turku@gmail.com
Facebook Turun seudun Inkeri-seura ry
Käyntiosoite Kousankuja 5 A, 20610 Turku Varissuo

Helsingin seudun Inkeri-seura
Anitta Iline
anitta@inkeriseura.com p. 050 565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

